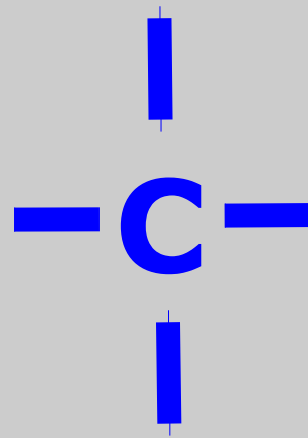
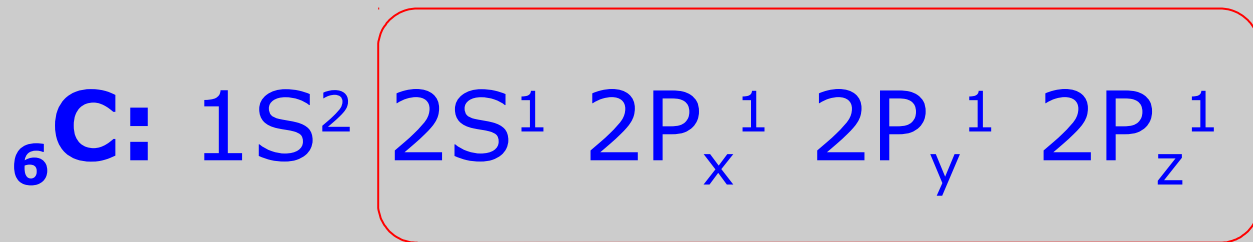
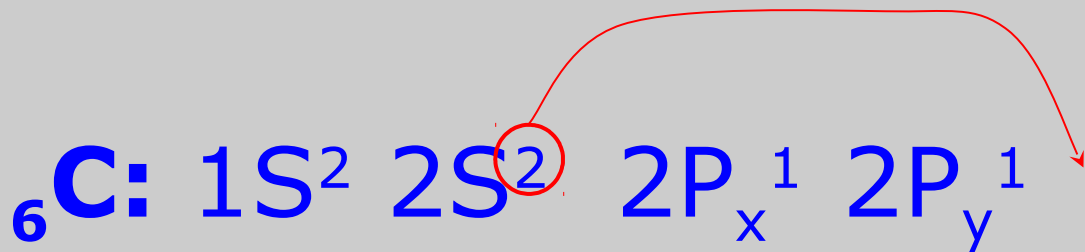

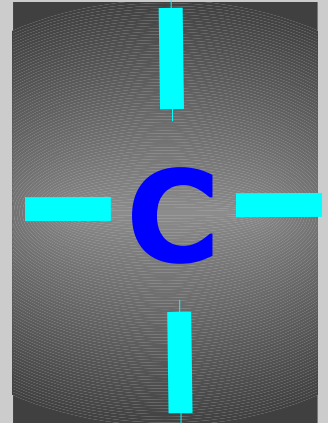
FORMULACIÓN ORGÁNICA

**1.CANTOS ENLACES
TEN O CARBONO?**

CONFIGURACIÓN ELECTRÓNICA

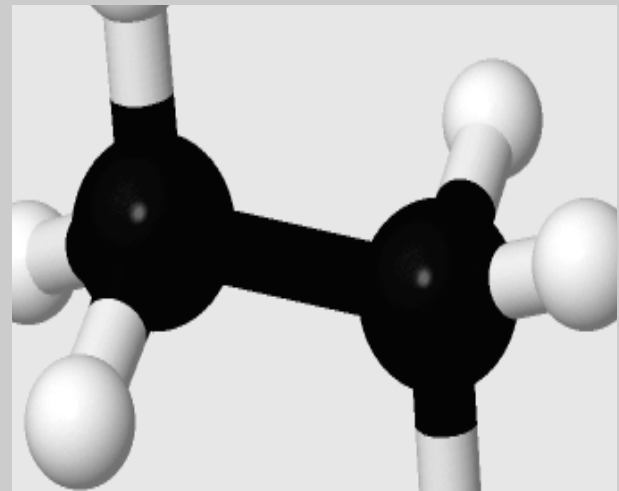
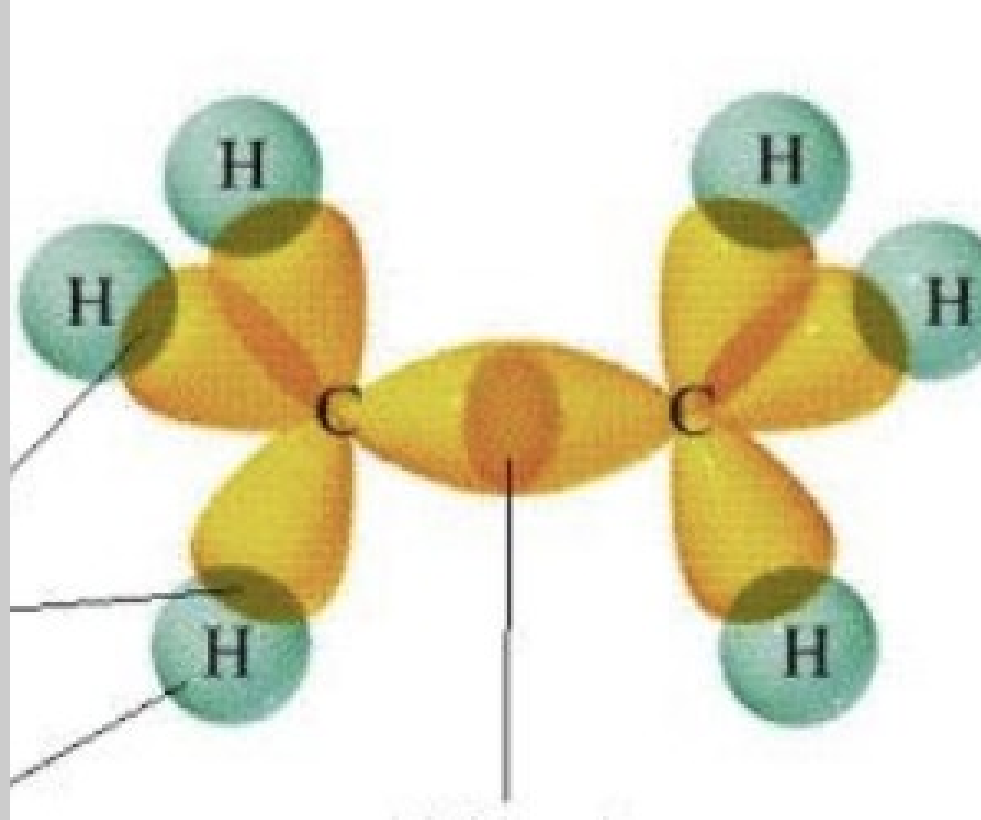

C forma 4 enlaces!

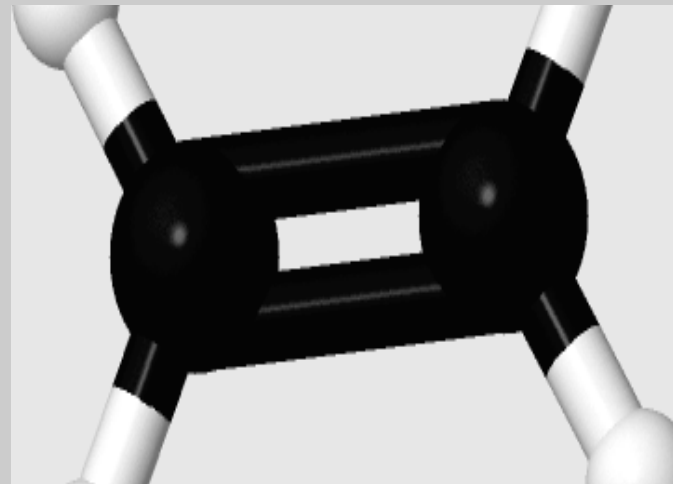
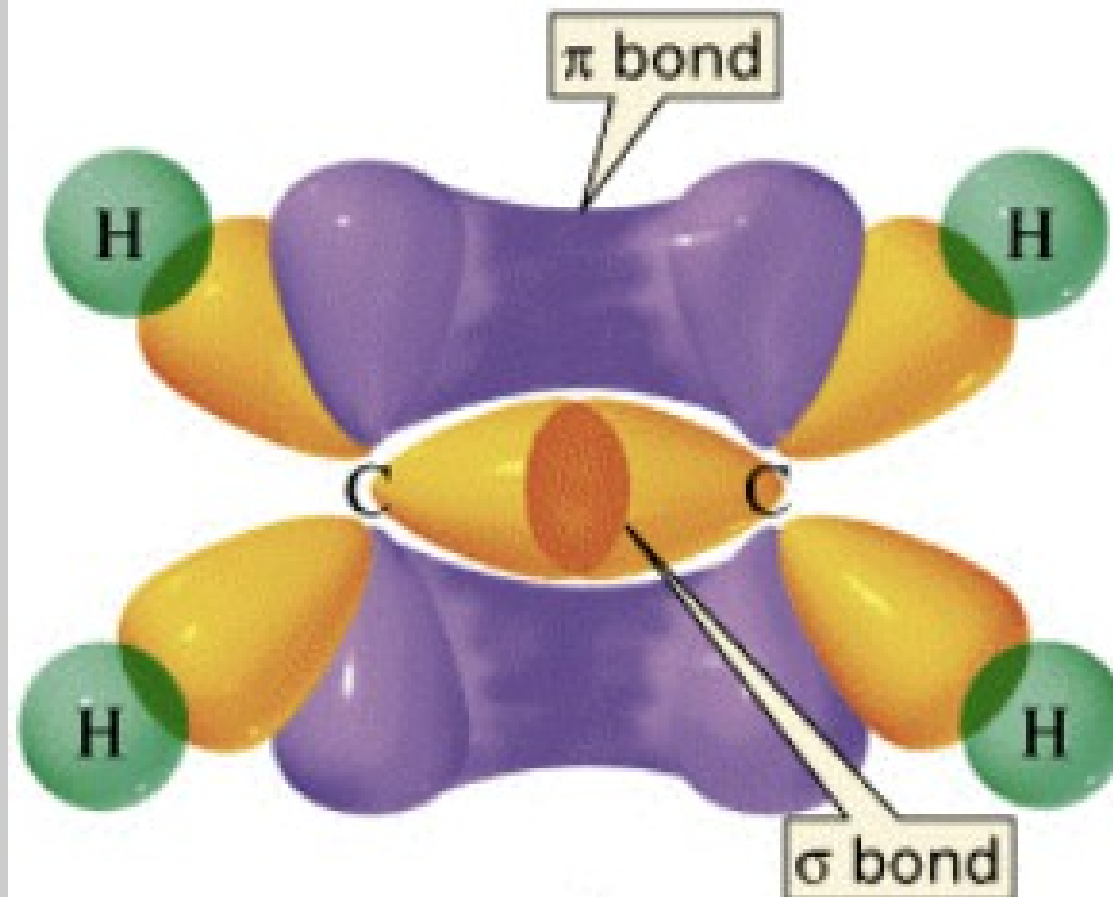

2. QUE TIPOS DE ENLACE ENTRE OS CARBONOS?

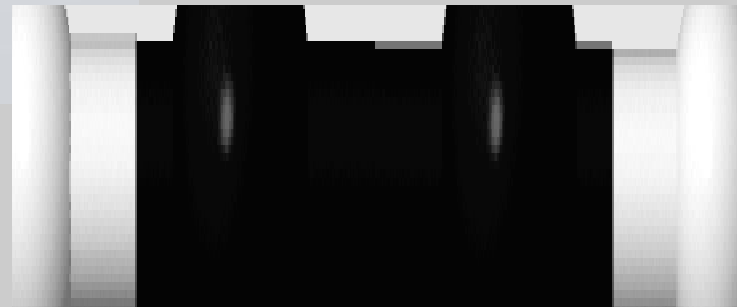
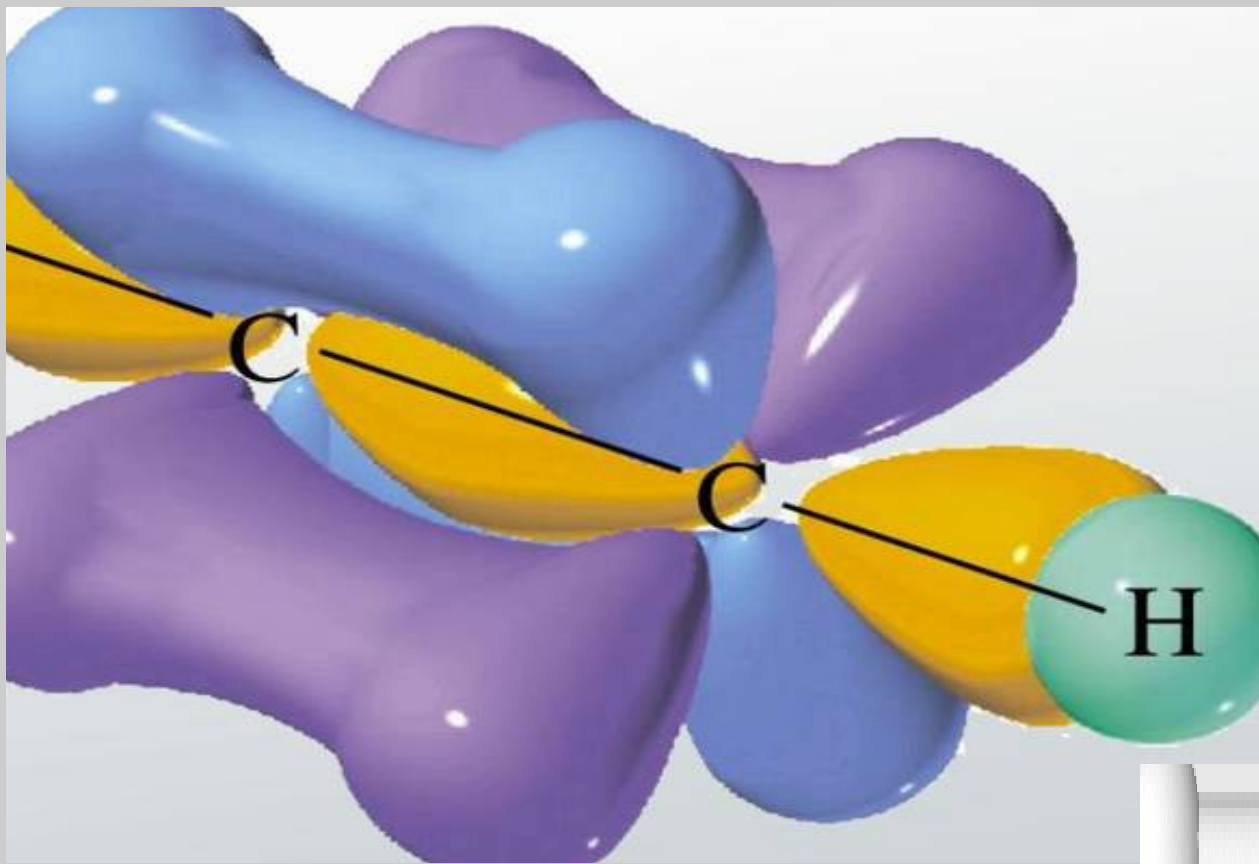
SIMPLE

DOBRE

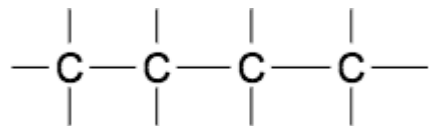

TRIPLE

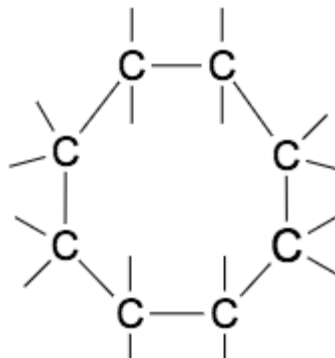

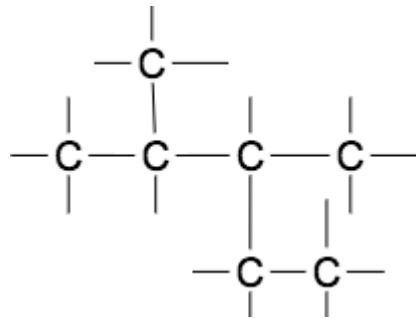
**3. QUE TIPOS DE
ESTRUTURAS
(CADEAS) SE
PODEN FORMAR?**

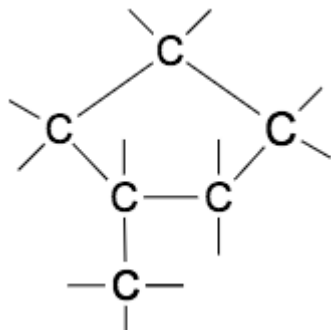
aberta

pechada

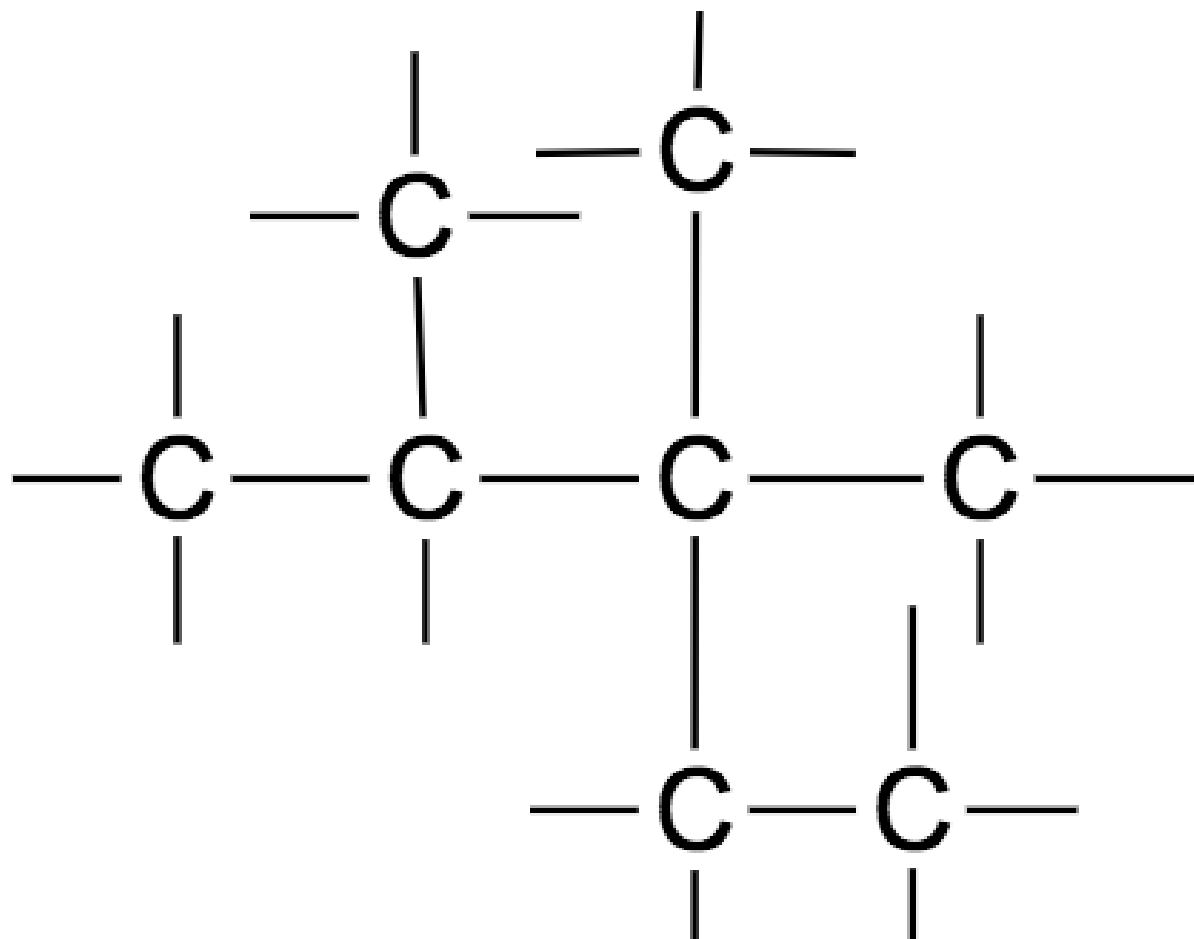

**aberta con
ramificações**

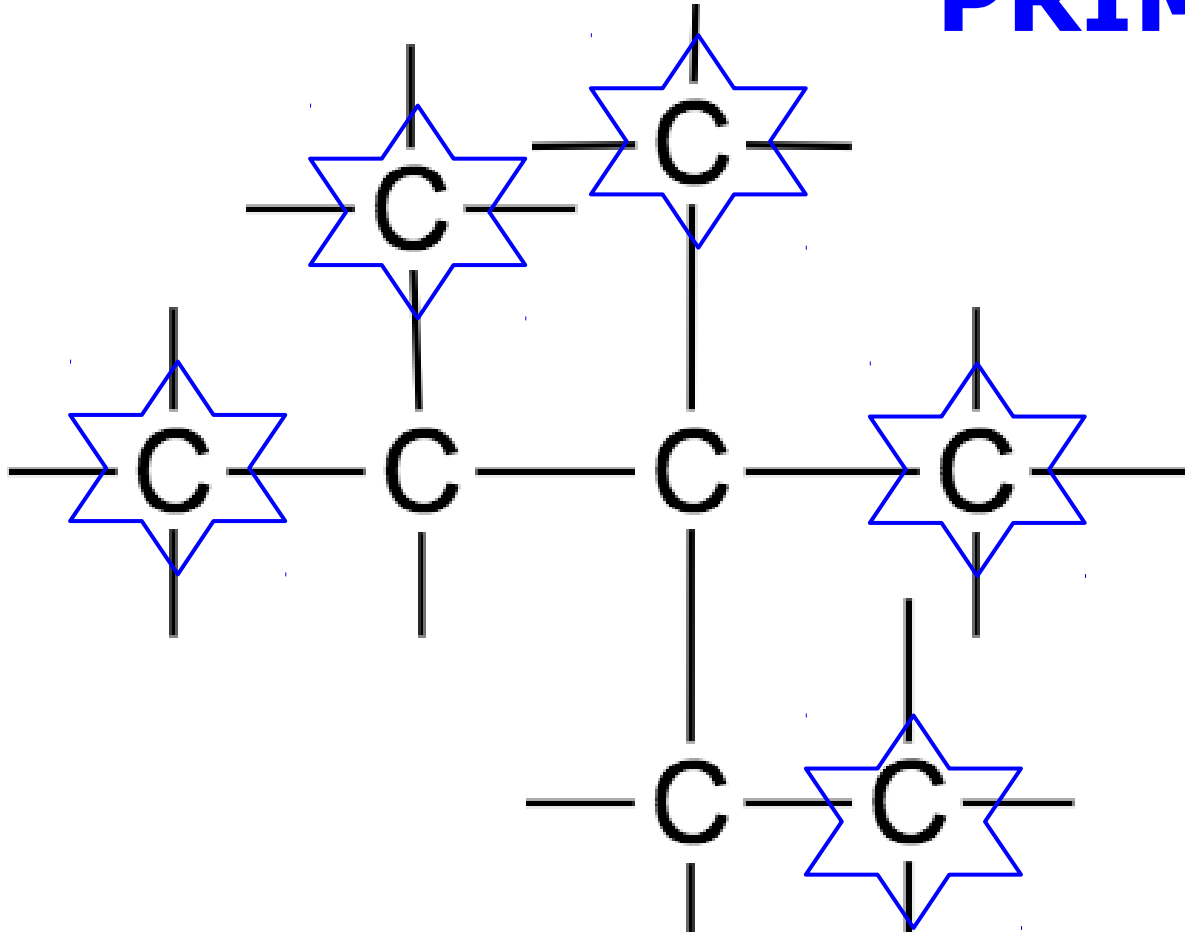

**pechada con
ramificações**

**4. CLASIFICAREMOS
UN C EN FUNCIÓN DE
A CANTOS OUTROS C
ESTÉ UNIDO**

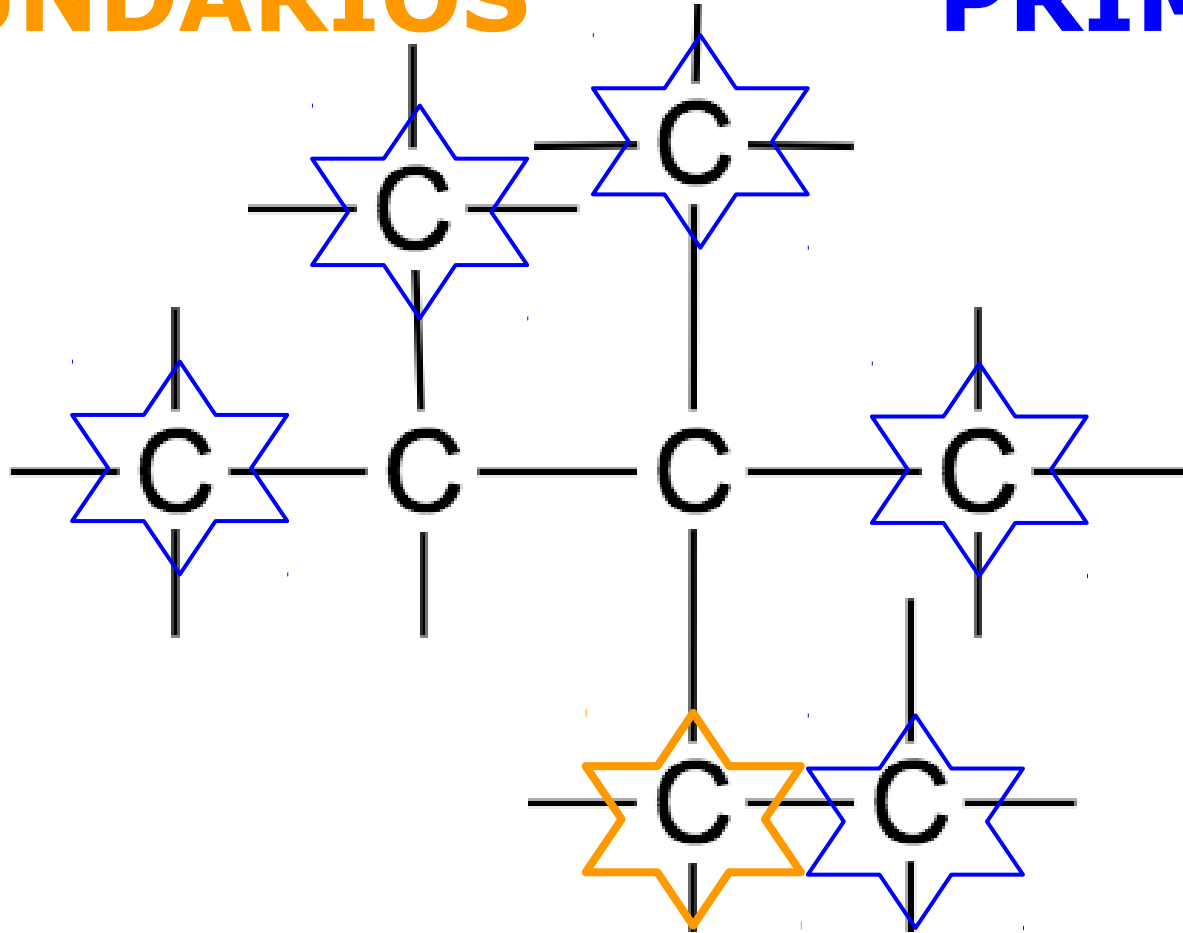

PRIMARIOS

SECUNDARIOS

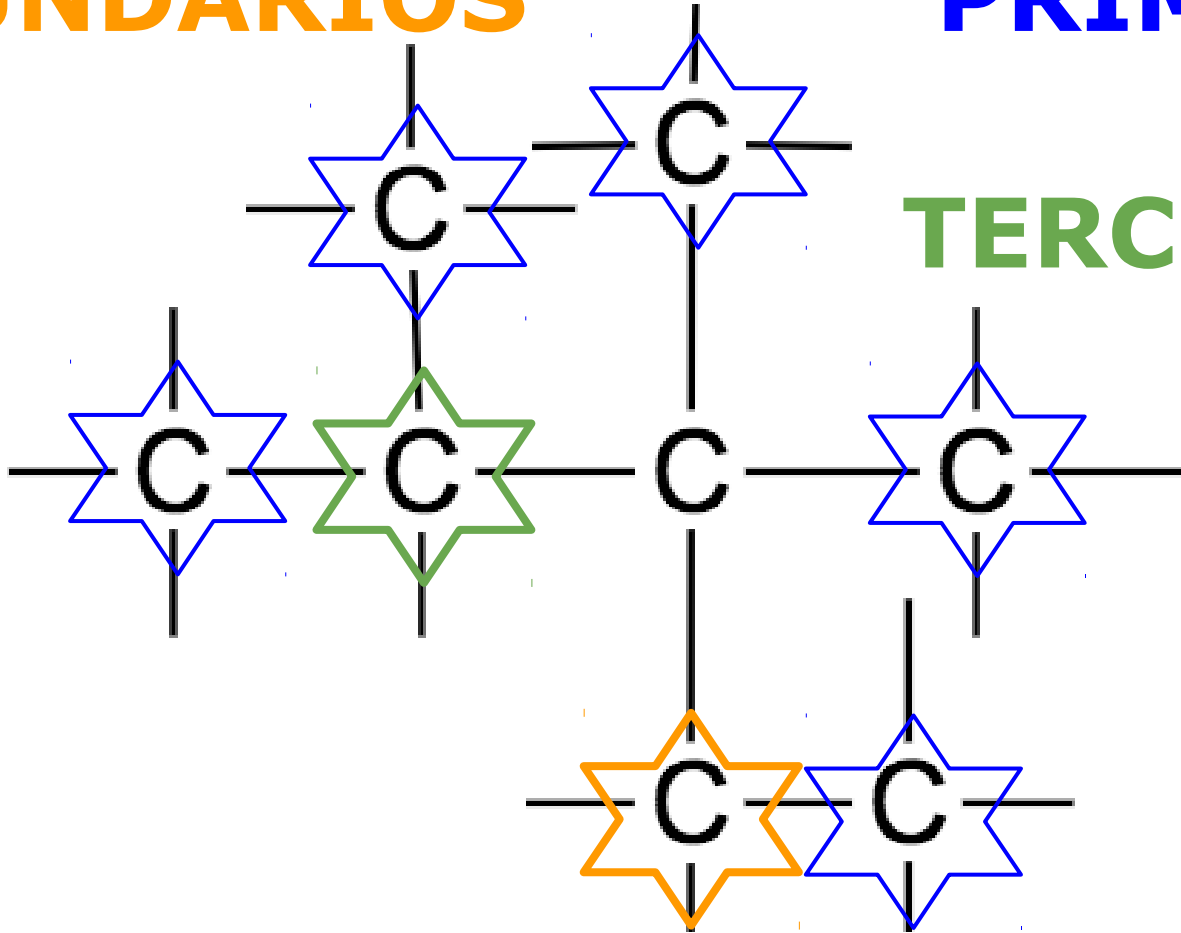
PRIMARIOS

SECUNDARIOS

PRIMARIOS

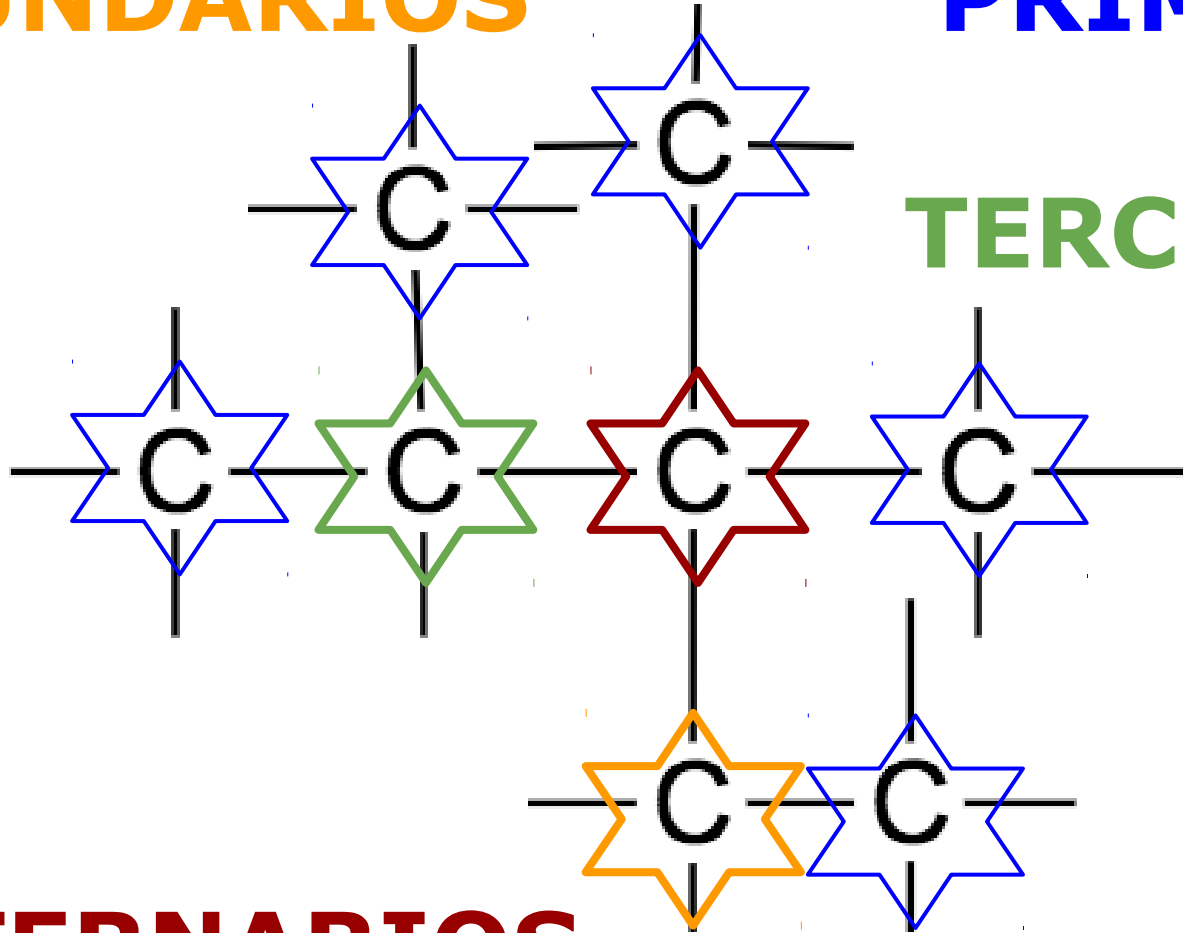
TERCIARIOS

SECUNDARIOS

PRIMARIOS

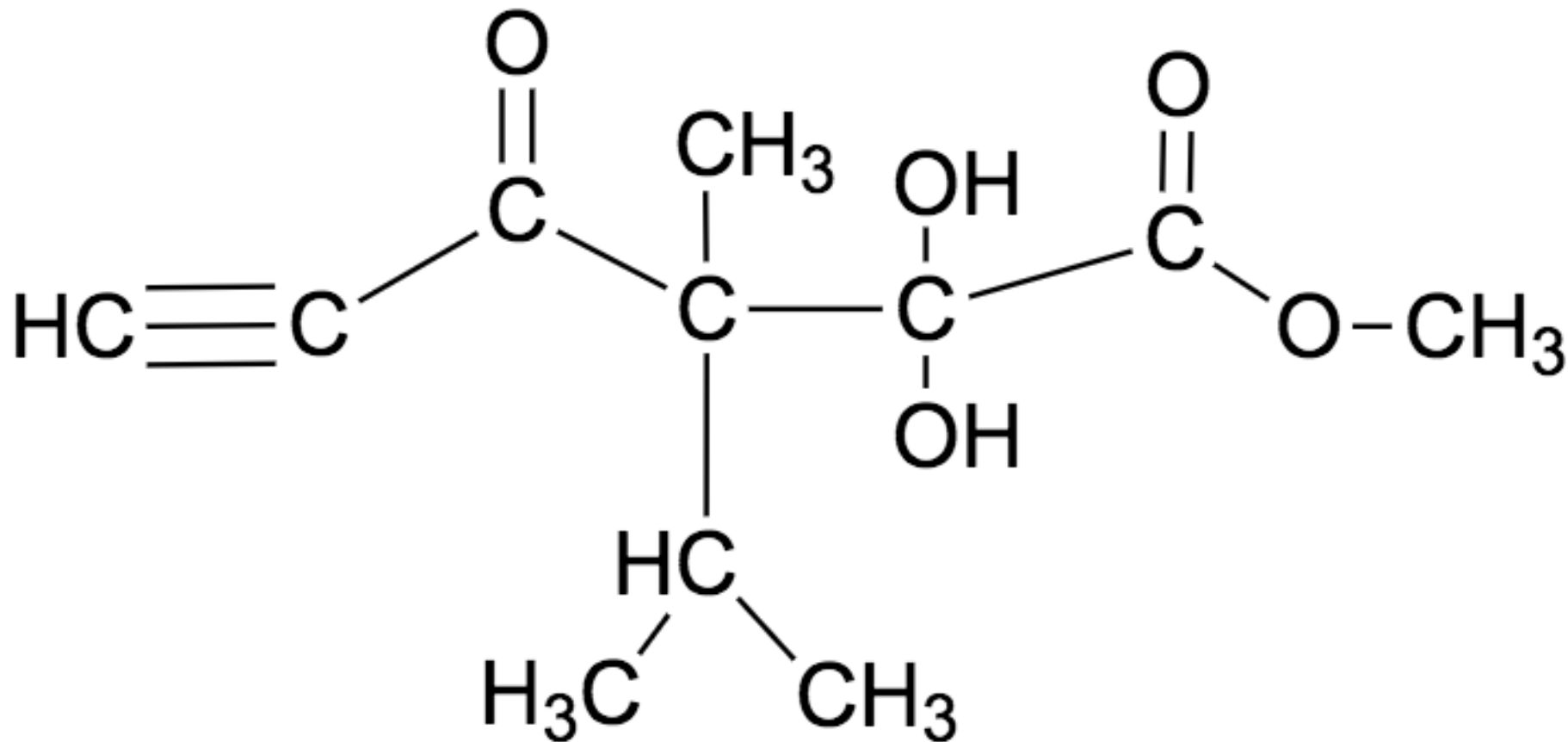
TERCIARIOS

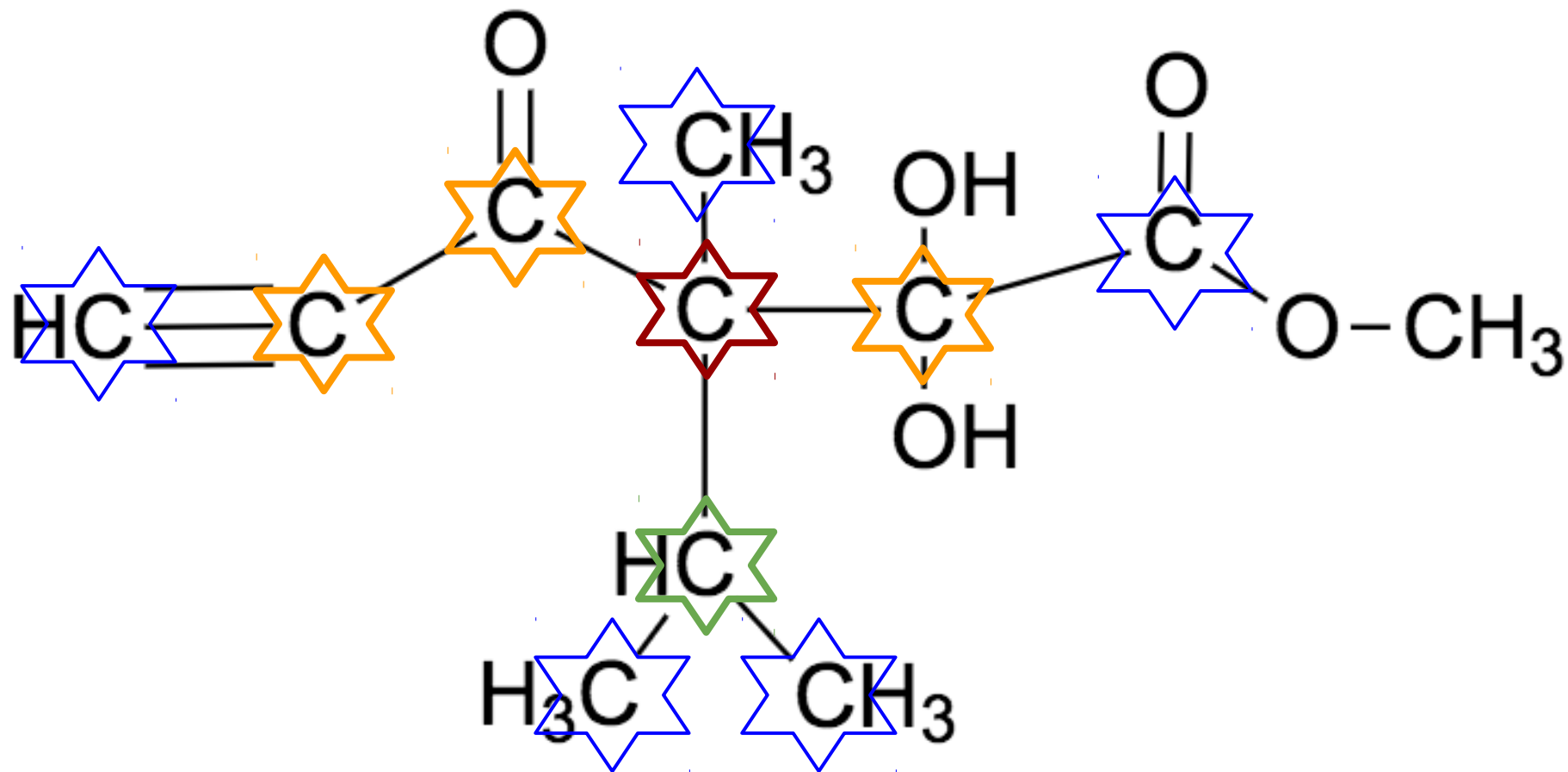

CUATERNARIOS

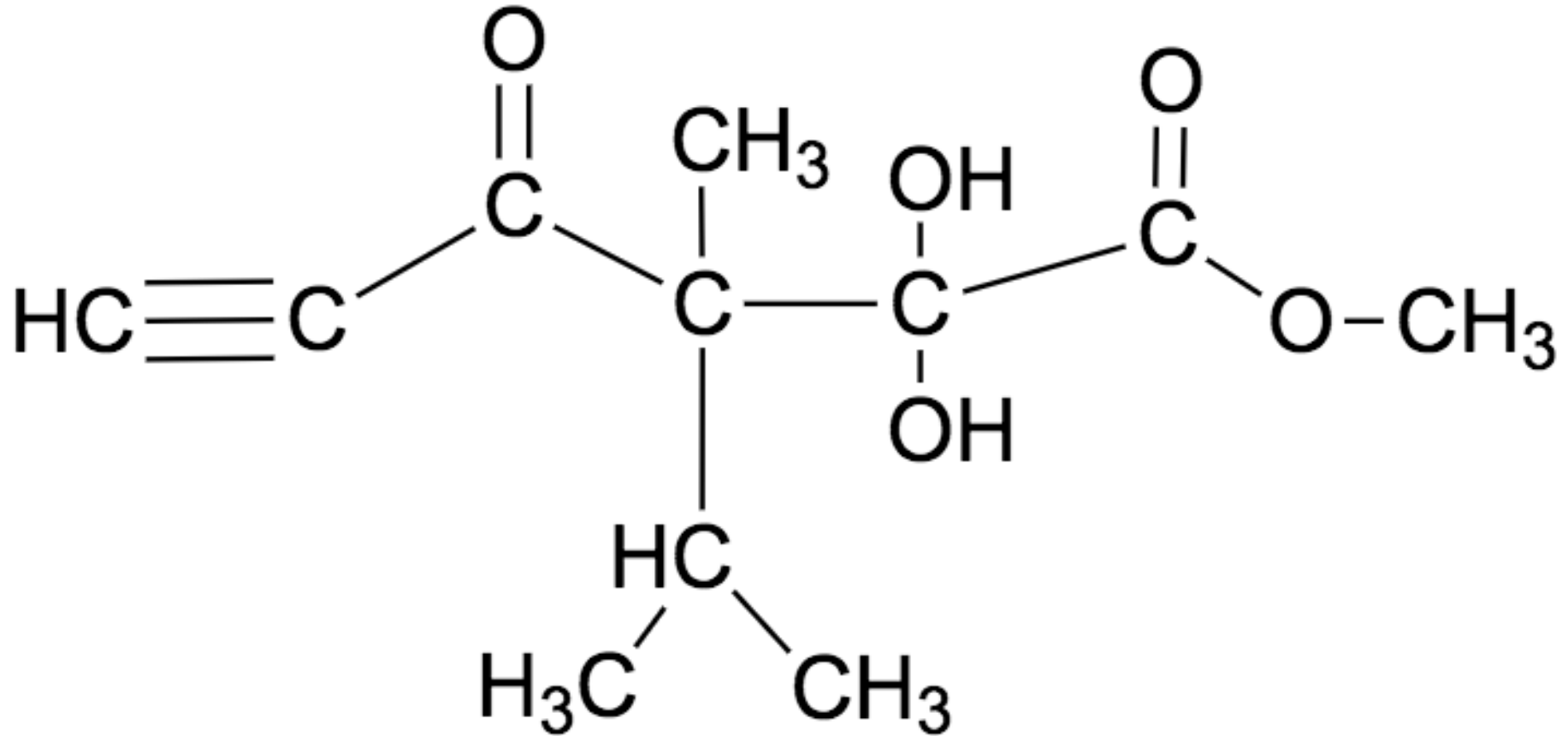
Identifica os C: 1º, 2º, 3º e 4º

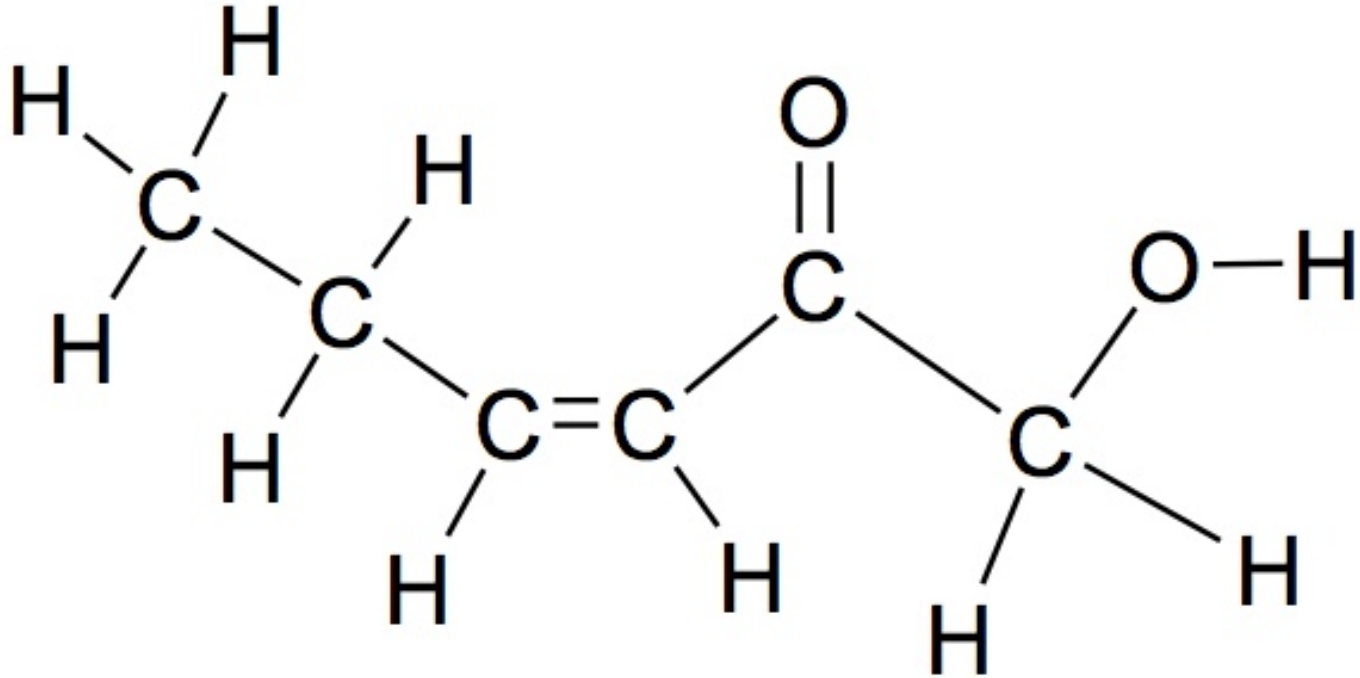

5. COMO REPRESENTAMOS AS MOLÉCULAS ORGÂNICAS?

SEMIDEESENVOLVIDA

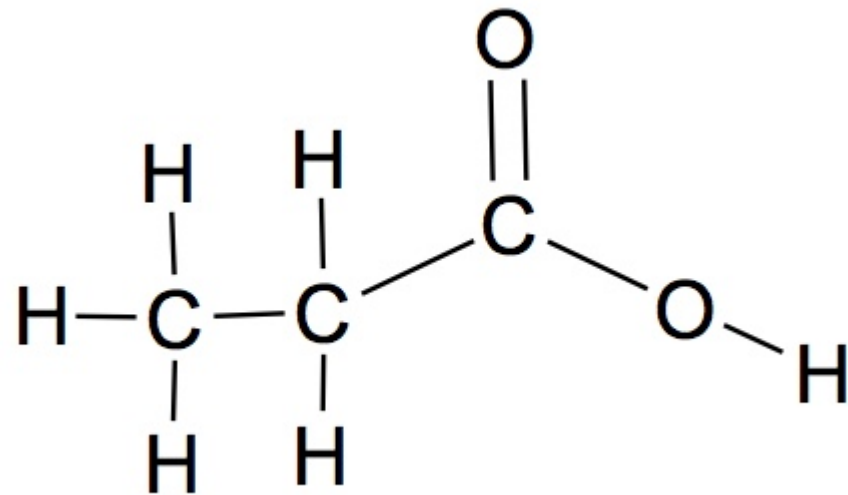
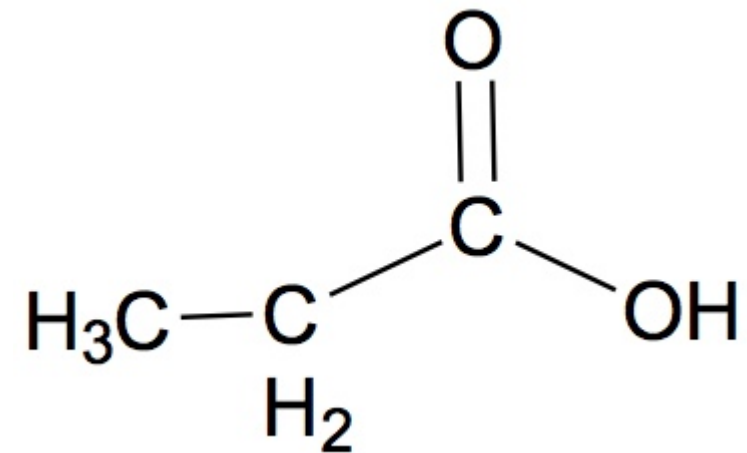

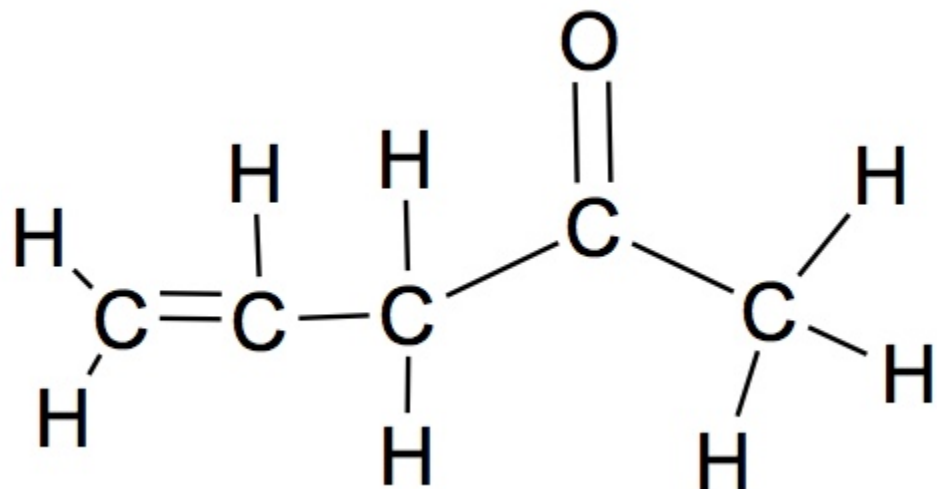
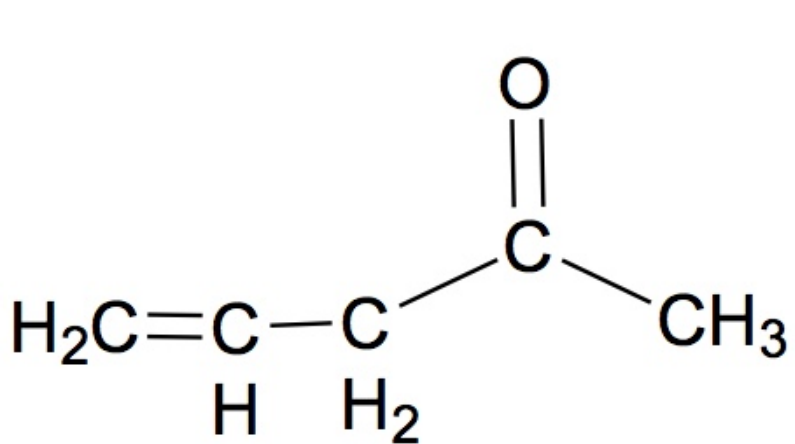
DESENVOLVIDA

Debuxa as estruturas semidesenvolvida e desenvolvida para as seguintes moléculas:

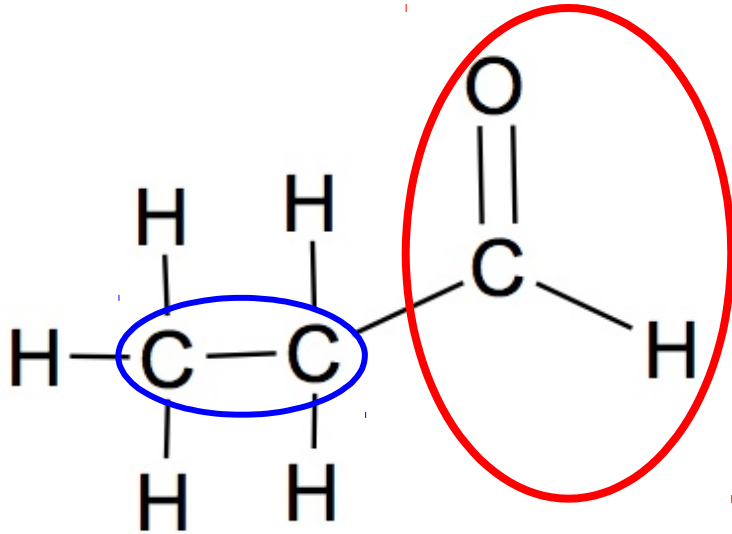
**6. EXISTEN
APLICACIONES PARA
REPRESENTAR
MOLÉCULAS?**

<http://biomodel.uah.es/en/DIY/JSME/draw.es.htm>

<https://chemdrawdirect.perkinelmer.cloud/js/sample/index.html>

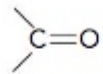
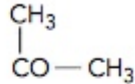
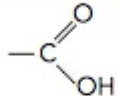
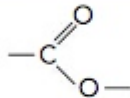
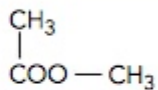
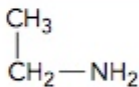
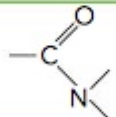
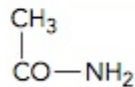
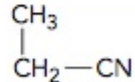
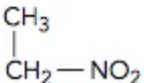
7. QUE É UN GRUPO FUNCIONAL?

Grupo de átomos unidos sempre do mesmo jeito.

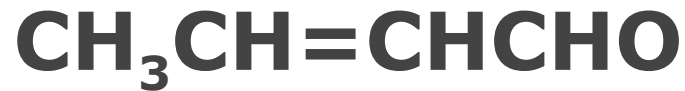

Responsable do comportamento químico da molécula.

Familia	Grupo funcional	Fórmula xeral	Exemplo	Terminacións
Alcanos	$\begin{array}{c} \quad \\ -C - C- \\ \quad \end{array}$	$R-H$	CH_3-CH_3	-ano
Alquenos	$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ C = C \\ \diagdown \quad \diagup \end{array}$	$\begin{array}{c} R \\ \\ CH=CH-R' \end{array}$	$\begin{array}{c} CH_3 \\ \\ CH=CH_2 \end{array}$	-eno
Alquinos	$-C \equiv C-$	$R-C \equiv C-R'$	$CH_3-C \equiv CH$	-ino
Derivados haloxenados	$-X$	$R-X$	CH_3Cl	
Alcohois	$-OH$	$R-OH$	CH_3-CH_2OH	-ol
Éteres	$-O-$	$R-O-R'$	CH_3-O-CH_3	-éter
Aldehidos	$\begin{array}{c} O \\ \\ -C \\ \\ H \end{array}$	$R-CHO$	CH_3-CHO	-al

Familia	Grupo funcional	Fórmula xeral	Exemplo	Terminacións
Cetonas		$R-CO-R'$		-ona
Ácidos carboxílicos		$R-COOH$	CH_3-COOH	-oico
Ésteres		$R-COO-R'$		-oato de -ilo
Aminas		$R-N-R'$ R''		-amina
Amidas		$R-CO-N-R'$ R''		-amida
Nitrilos	$-C\equiv N$	$R-C\equiv N$		-nitrilo
Nitrocompostos	$-NO_2$	$R-NO_2$		nitro-

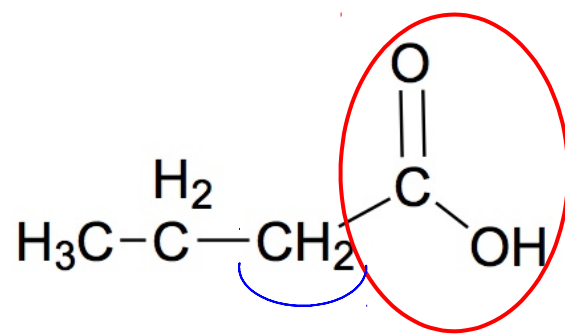
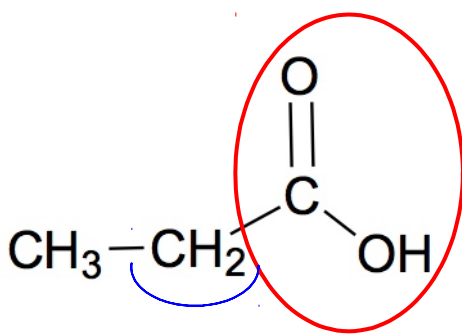
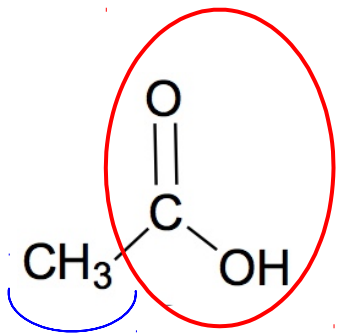
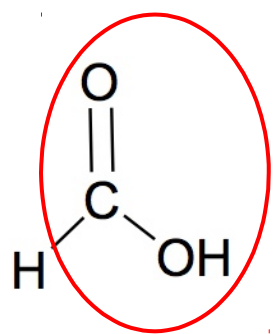
**Identifica a/s función/s que aparecen
nos siguientes compuestos:**

8. QUE É UNHA SERIE HOMÓLOGA?

Conxunto de compostos co mesmo grupo funcional, onde cada termo se diferencia do contiguo nun $-CH_2-$

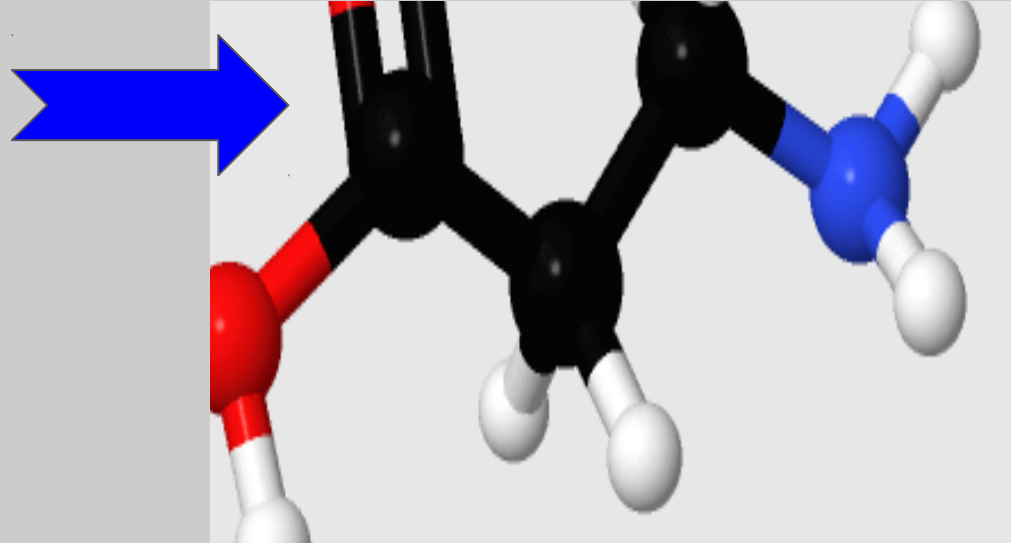
As propiedades químicas dependen do grupo funcional.

As propiedades físicas dependen da cadea carbonada.

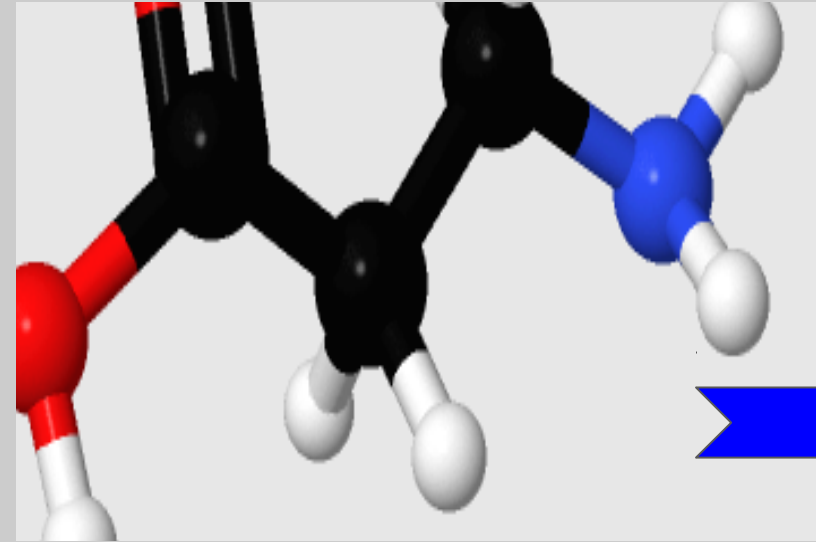
9. COMO OS FORMULAMOS E NOMEAMOS?

QUE É FORMULAR?

**Ácido 3-
aminopropanoico**

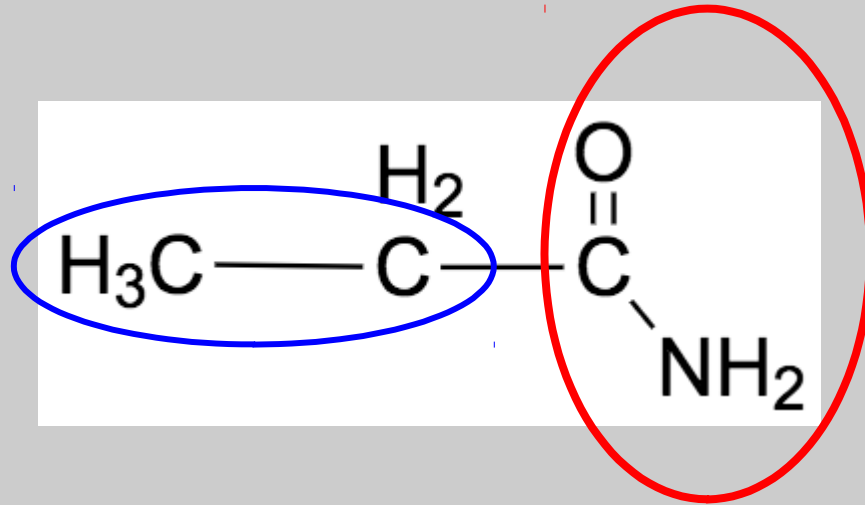
QUE É NOMEAR?

**Ácido 3-
aminopropanoico**

1) As moléculas constan de un esqueleto carbonado e de 1 ou máis **funcións**.

esqueleto

función
amida

2) Posto que existen compostos con máis dun grupo funcional, a IUPAC estableceu unha orde de prioridade para nomealo (o composto será catalogado segundo a prioridade máis alta).

3) Cada grupo funcional ten unha terminación característica.

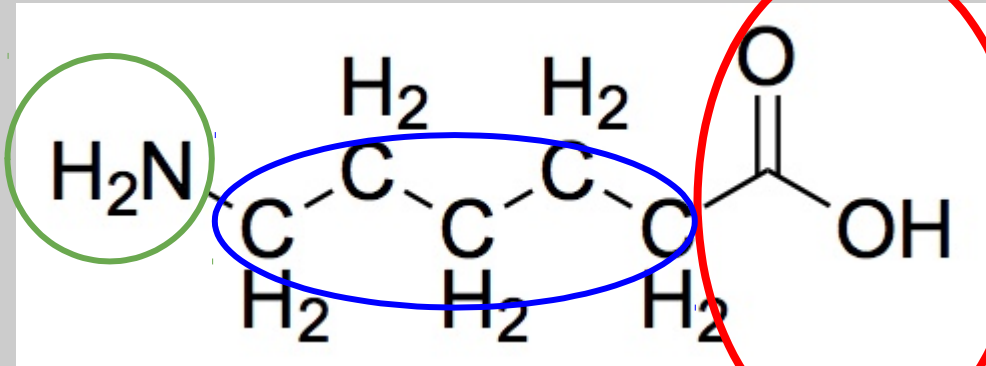
**Orde de prioridade decrecente
e terminacións dos grupos funcionais**

Familia	Terminación
Ácido	-oico
Éster	-oato
Amida	-amida
Nitrilo	-nitrilo
Aldehido	-ao
Cetona	-ona
Alcohol	-ol
Amina	-amina
Éter	-éter
Alqueno	-eno
Alquino	-ino
Alcano	-ano

**Cando temos
dobles e triples
enlaces, o
composto é un
ENINO.**

**Nomeamos
primeiro o
dobre enlace
-en- e
rematamos en
-ino.**

función
amina

Prioridade

+

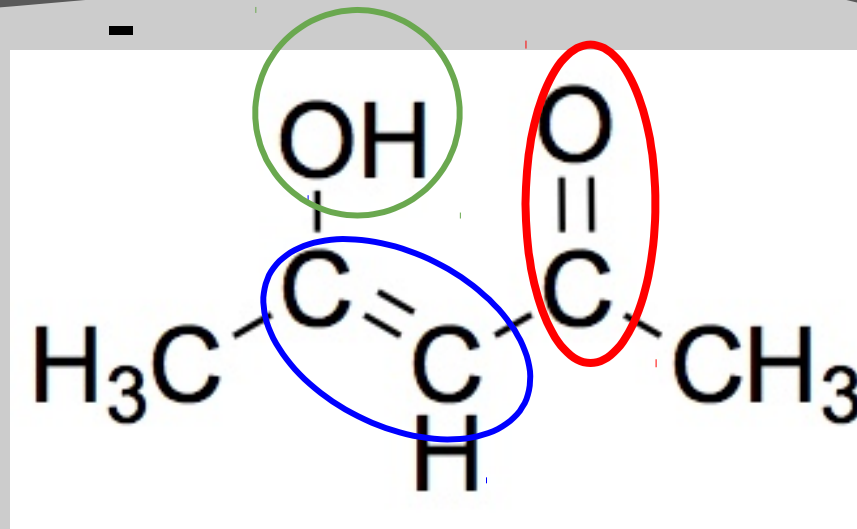
función
ácido

esqueleto

tratámolo coma un **ácido** e o seu
nome rematará en **-oico**.

función
alcol

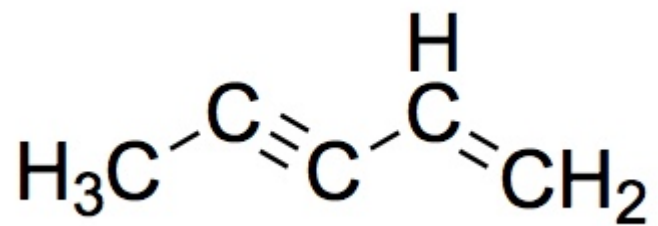
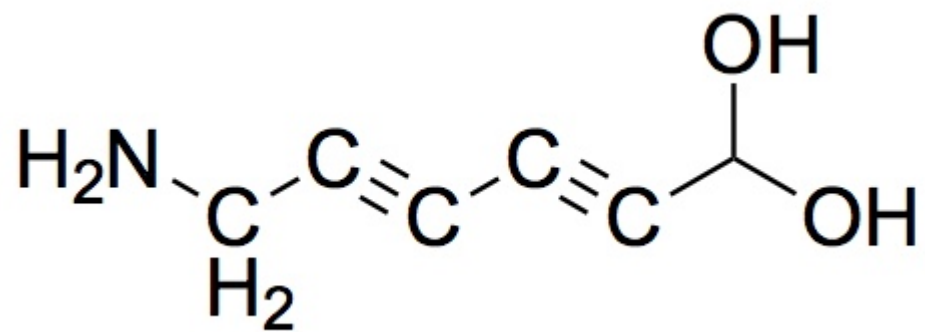
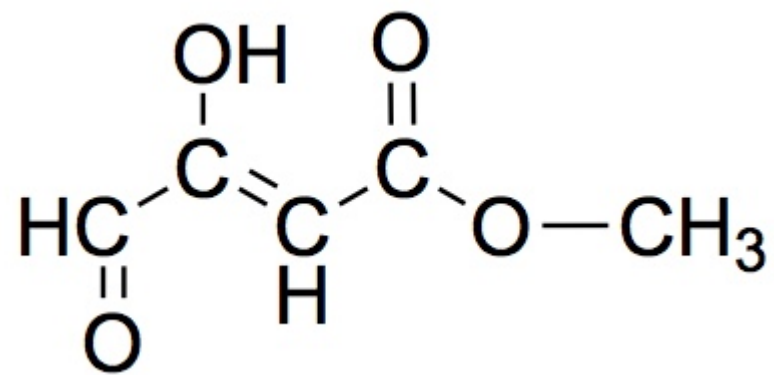
alqueno

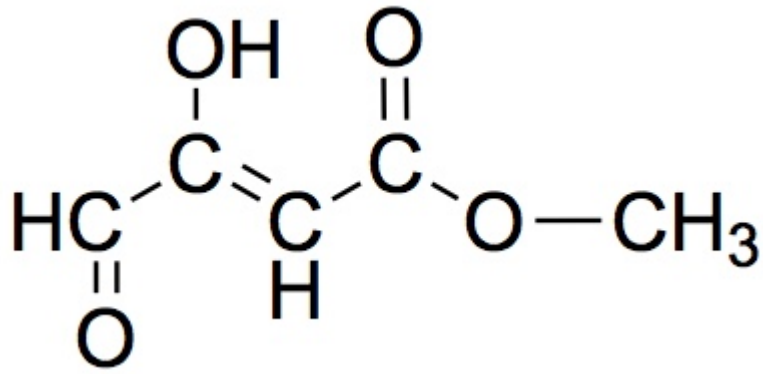
Prioridade

+

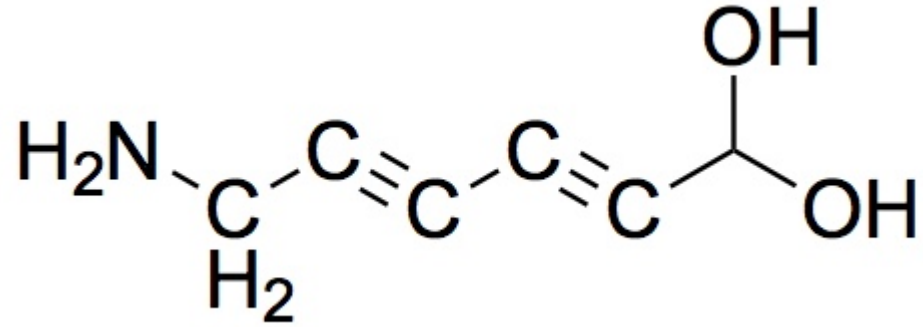
función
cetona

tratámolo coma unha **cetona** e o
seu nome rematará en **-ona**.

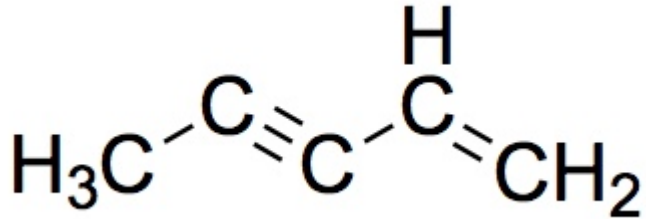

Éster. Remata en
-oato (de -ilo).

Alcol. Remata en -ol.

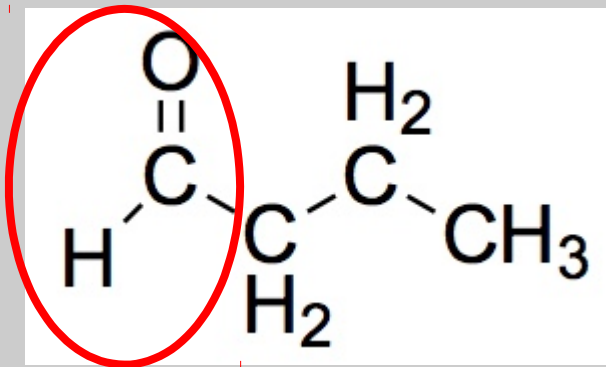
ENINO. Remata en -ino.

4) O nome de calquera composto está formado por un prefixo indicativo do n^o de átomos de carbono que ten a cadea principal e un sufixo que nos indica o grupo funcional de maior preferencia.

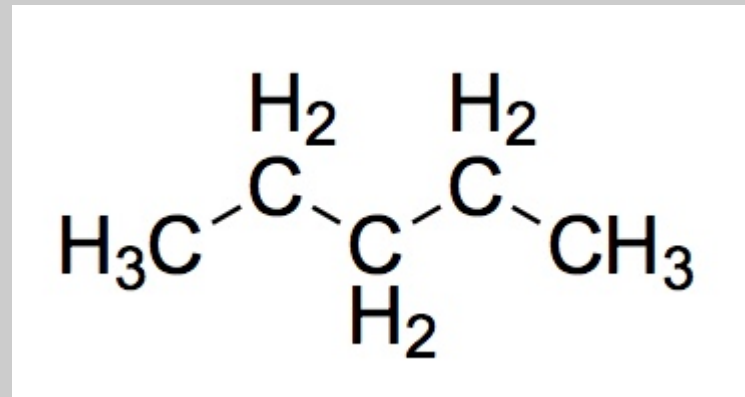
Prefixos indicativos do número de átomos de carbono

N.º de C	Prefixo
1	Met-
2	Et-
3	Prop-
4	But-
5	Pent-
6	Hex-
7	Hept-
8	Oct-
9	Non-
10	Dec-

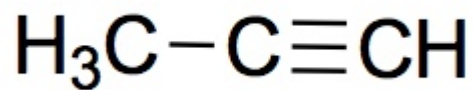
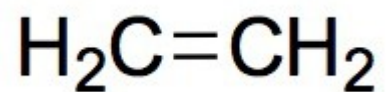
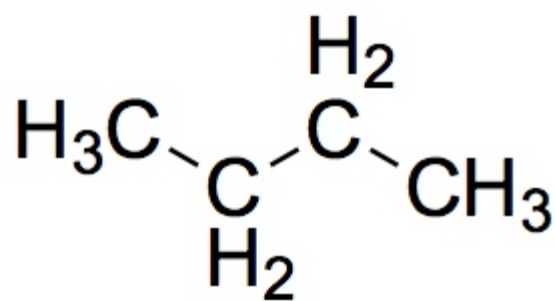
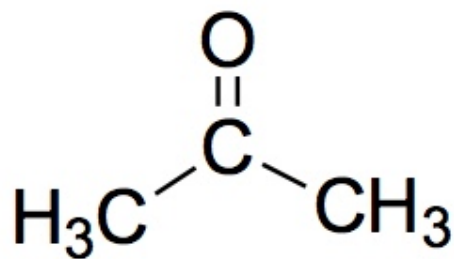
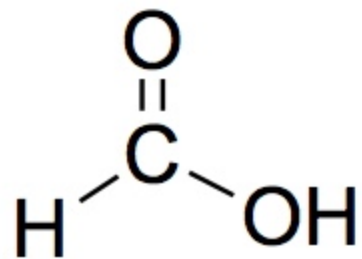
4) O nome de qualquer composto está formado por um prefixo indicativo do n° de átomos de carbono que tem a cadeia principal e um sufixo que nos indica o grupo funcional de maior preferéncia.

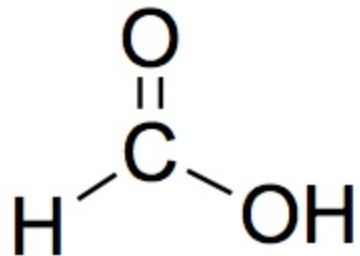

butanal

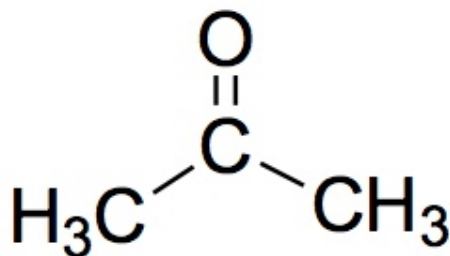

pentano

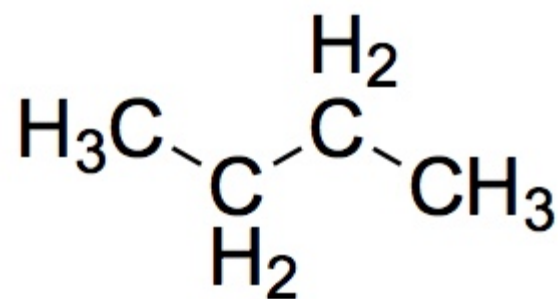

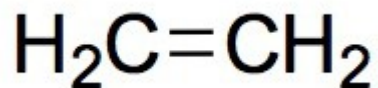
ác. metanoico

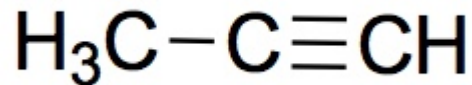
propanona

butano

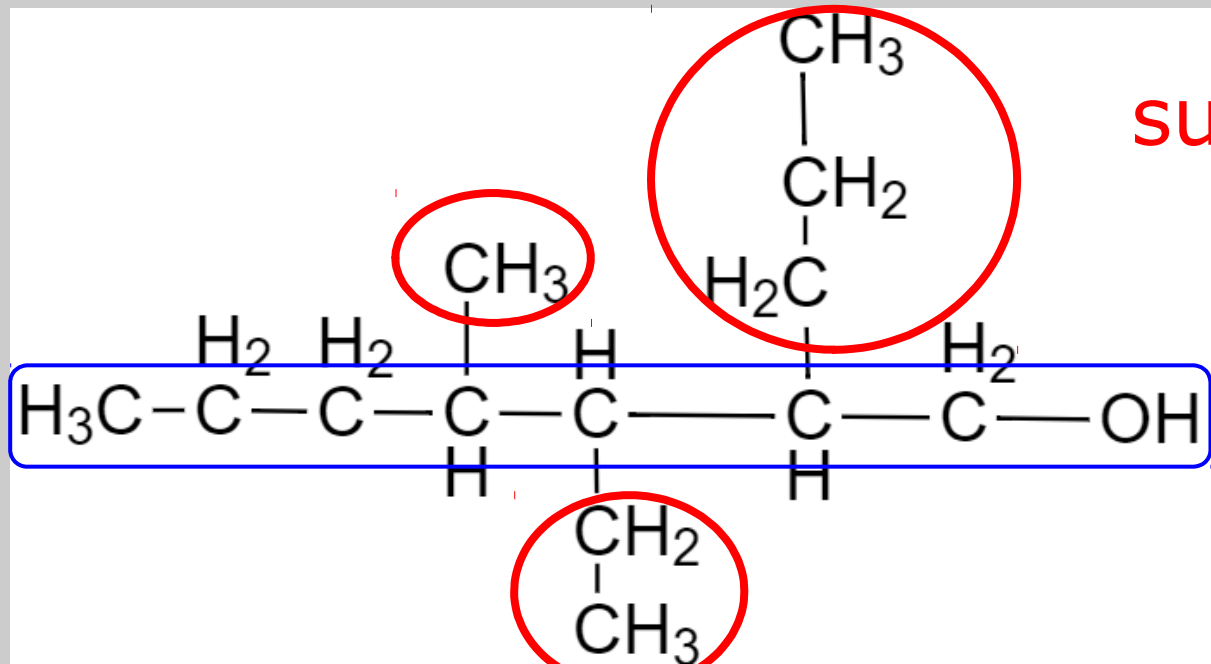
eteno

propino

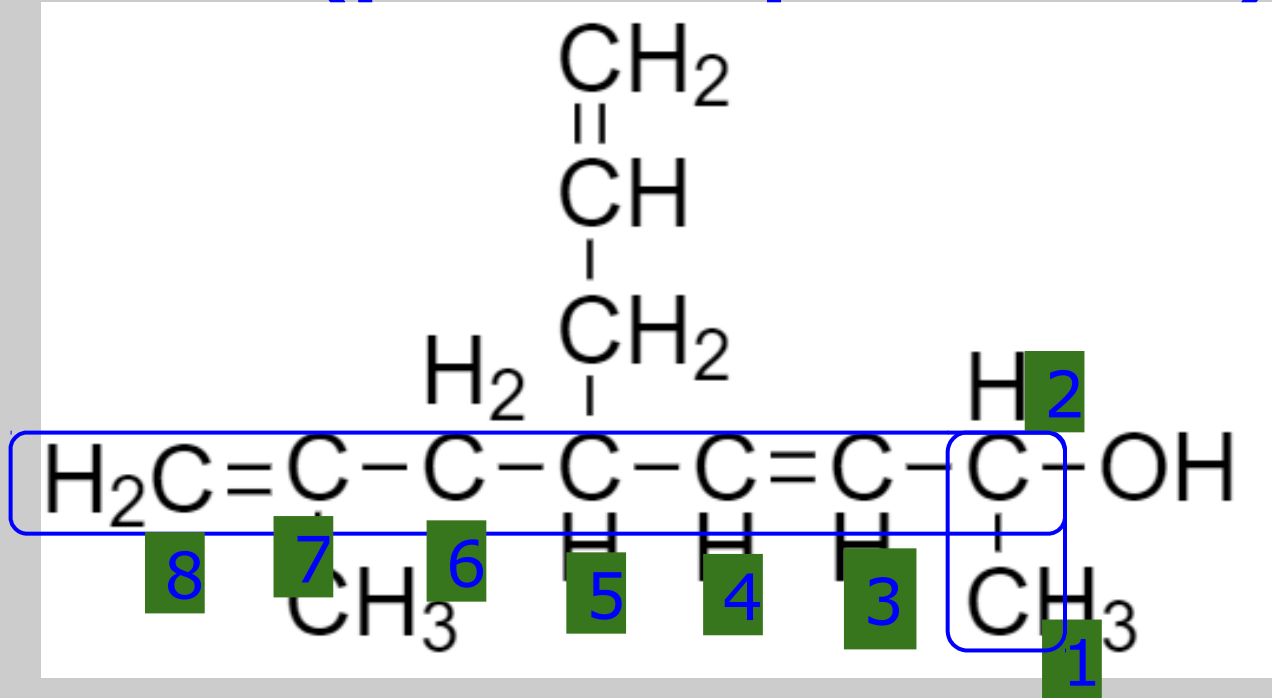
5) Cando nun composto existen varias cadeas, elíxese unha delas como principal, nomeándose as ramificacións como substituíntes.

substituíntes

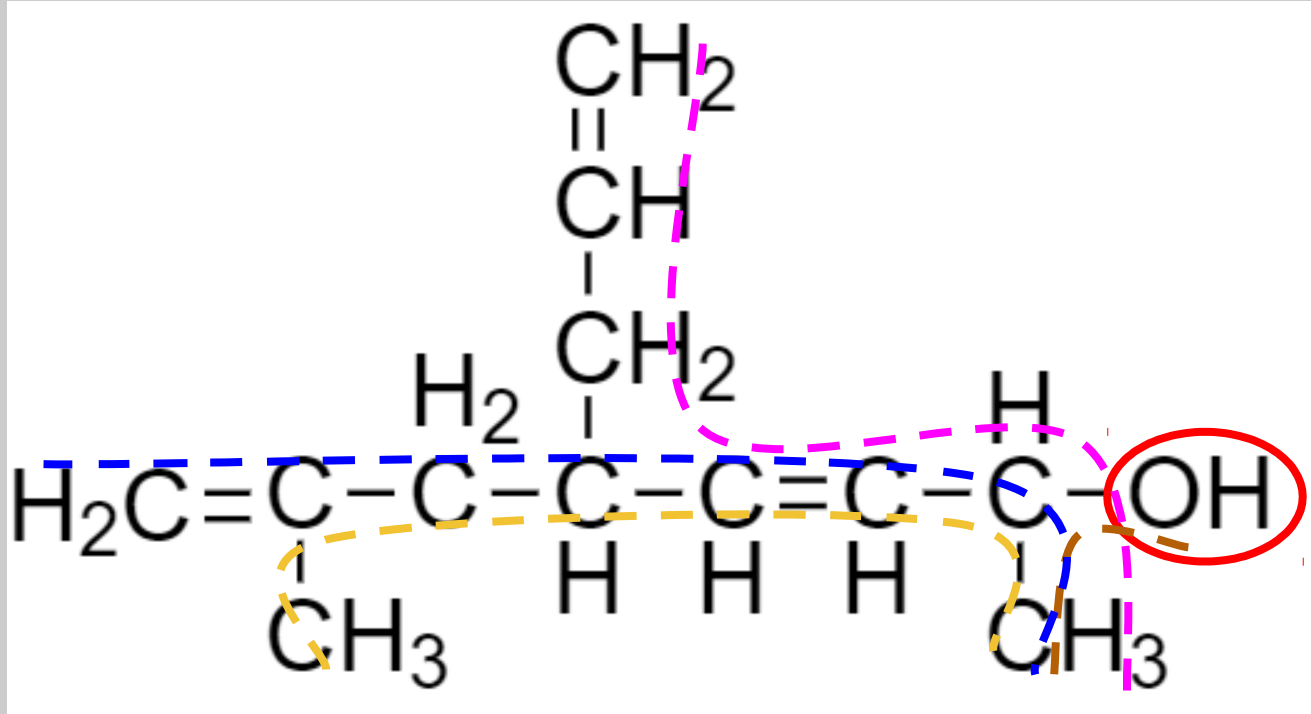
cadea principal

5.bis) A cadeia principal deve elixirse e numerarse segundo os seguintes criterios (por orde preferente):

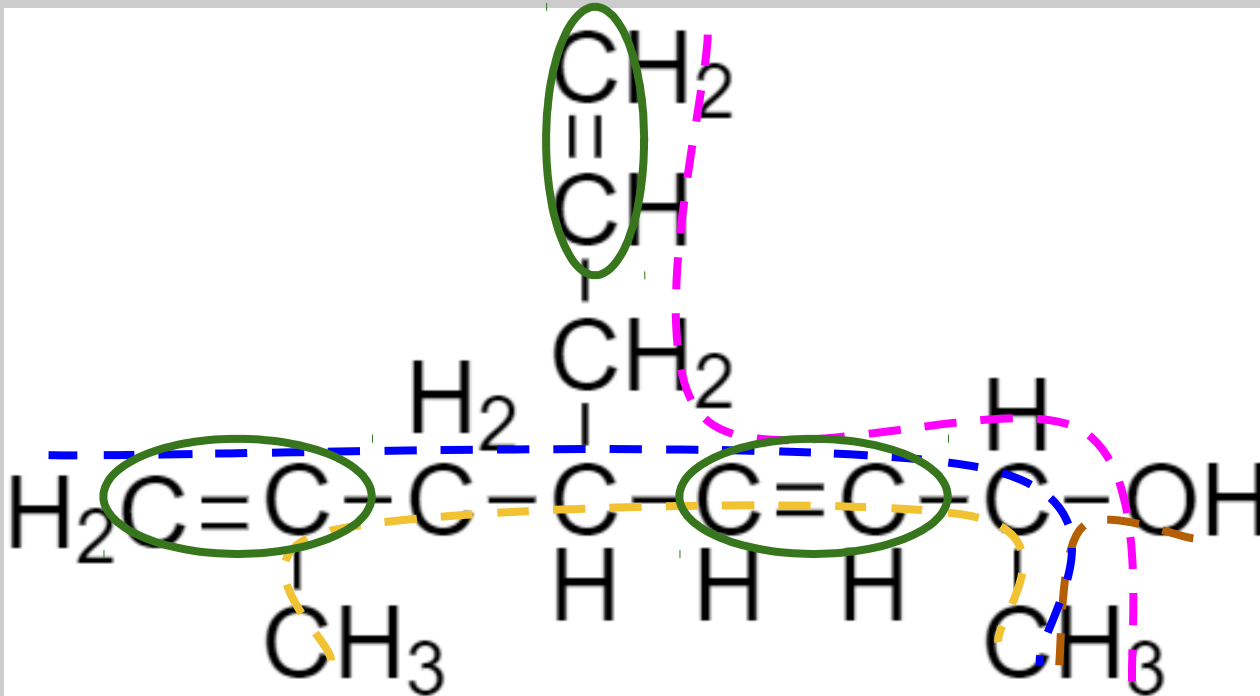

cadea
principal

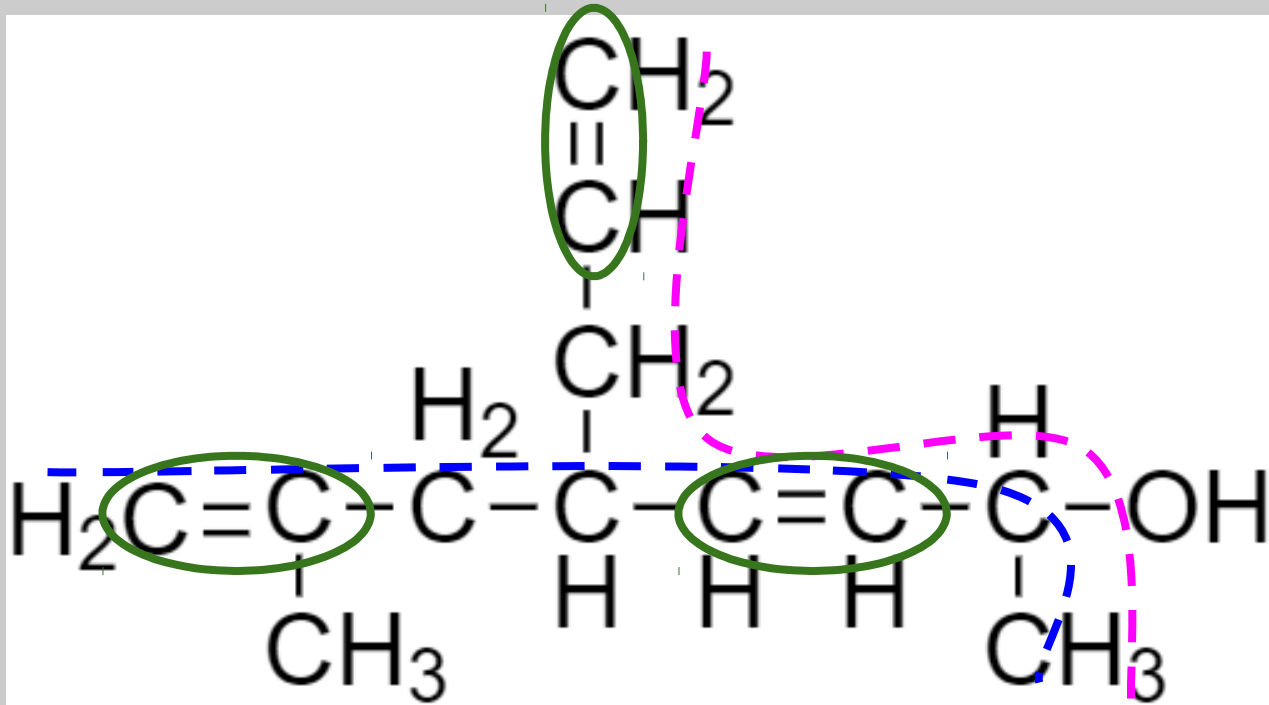
5.i) Debe conter a **función principal** (ou o maior número posible destas):

**5.ii) Debe conter o maior número de
dobres e triplos enlaces:**

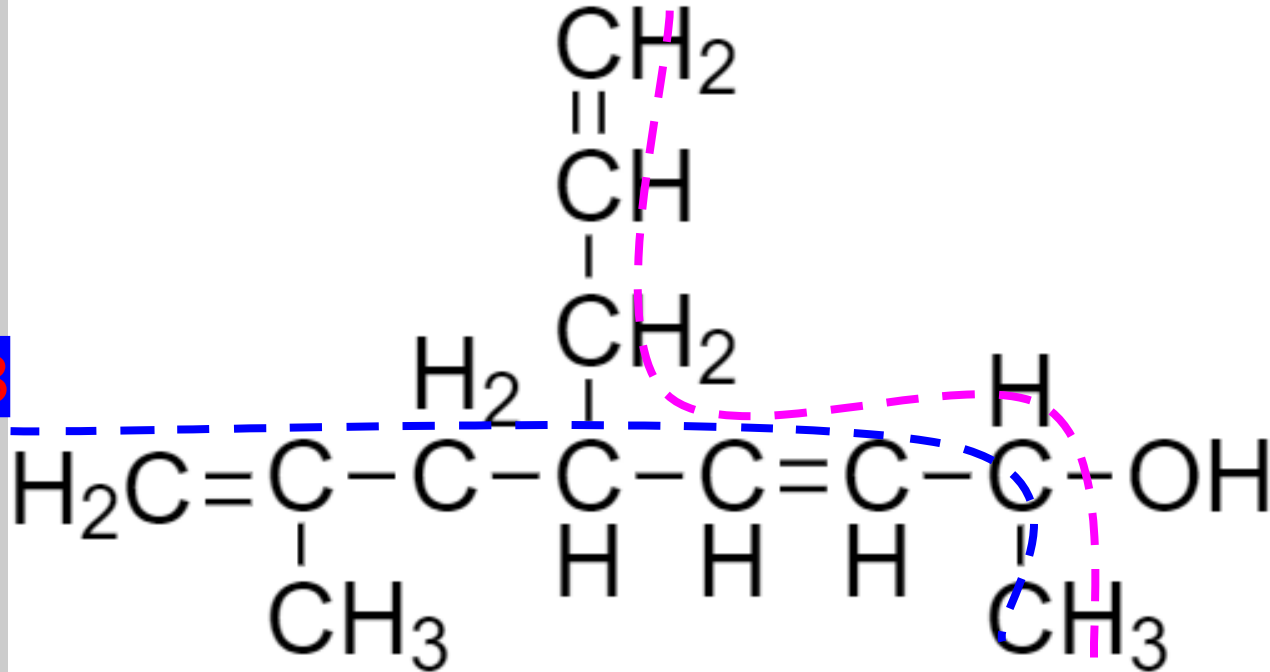
**5.ii) Debe conter o maior número de
dobres e triplos enlaces:**

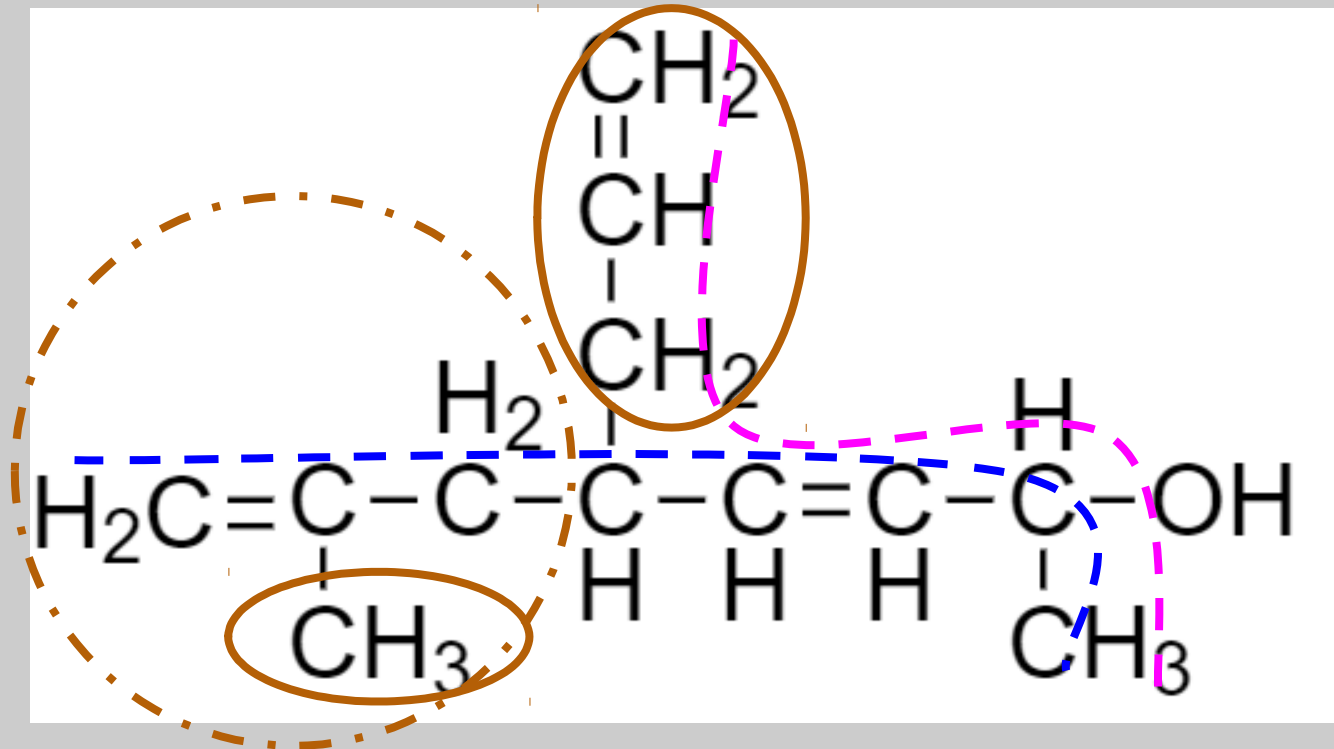
5.iii) Debe conter o maior número de átomos de carbono:

8

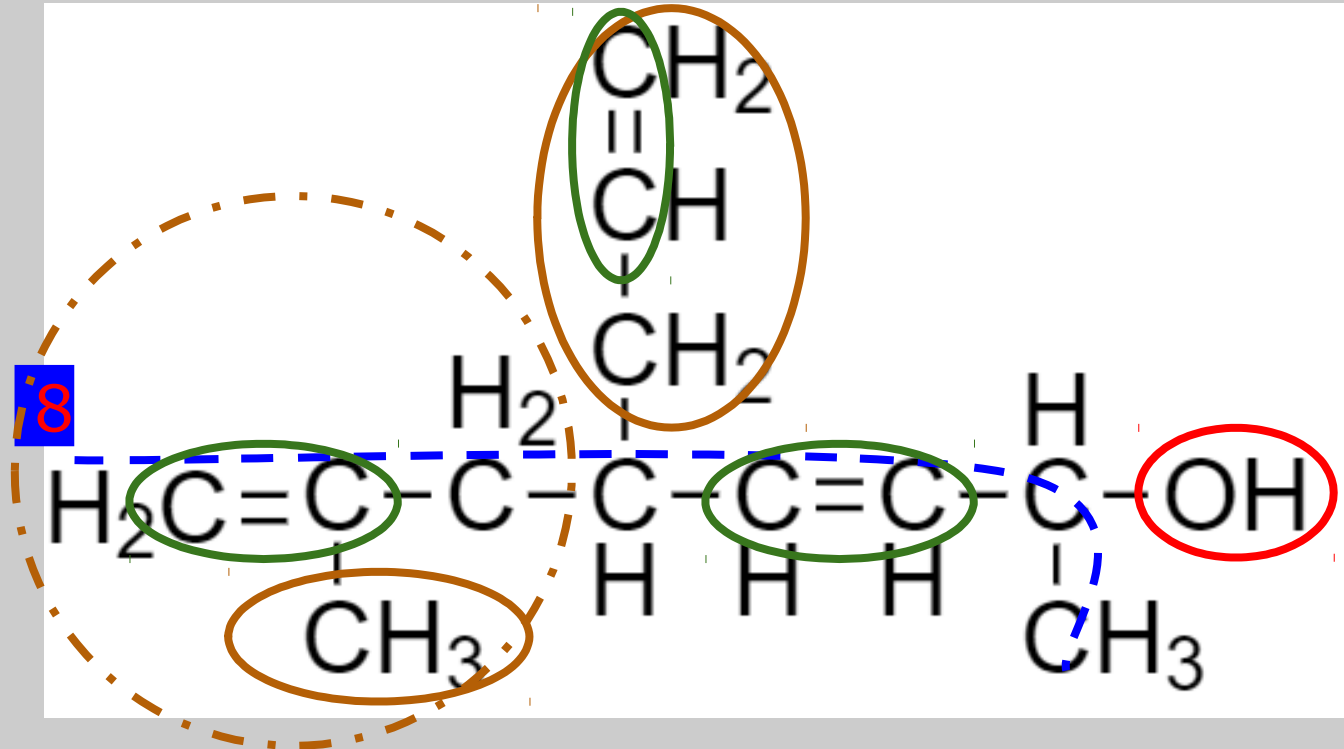
8

5.iv) Debe conter o maior número de substituintes:

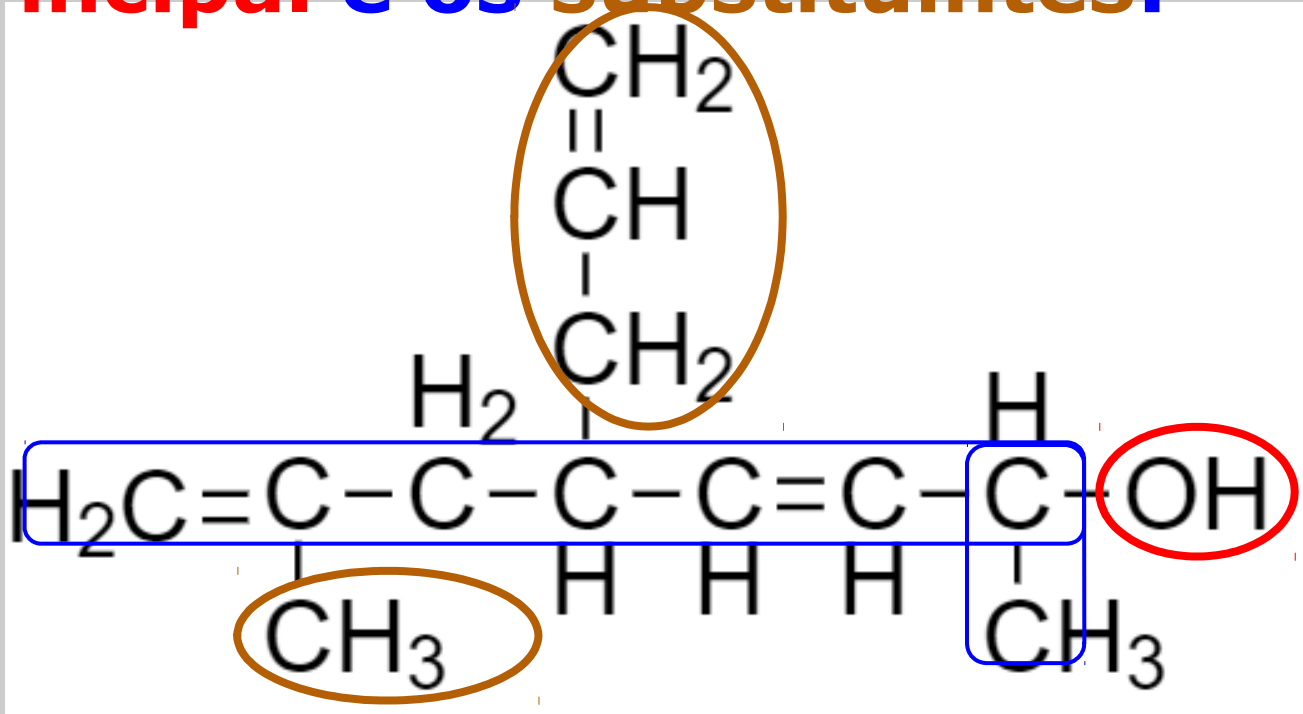

5.iv) Debe conter o maior número de substituintes:

5.v) Para numerar a cadea principal, percorrémola no sentido que teña os localizadores máis baixos para a **función principal** e os **substituíntes**:

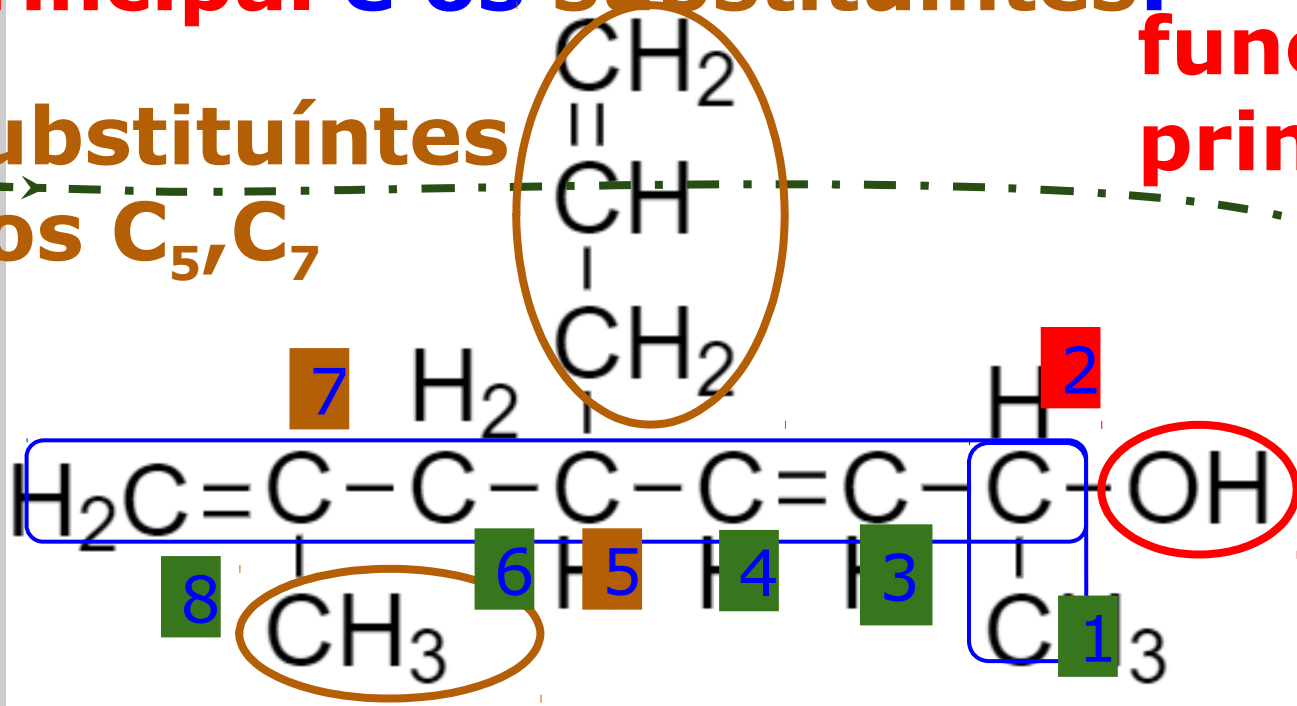

cadea
principal

5.v) Para numerar a cadeia principal, percorrémosla no sentido que teña os localizadores máis baixos para a **función principal** e os **substituíntes**:

substituíntes
nos C_5, C_7

función principal no C_2

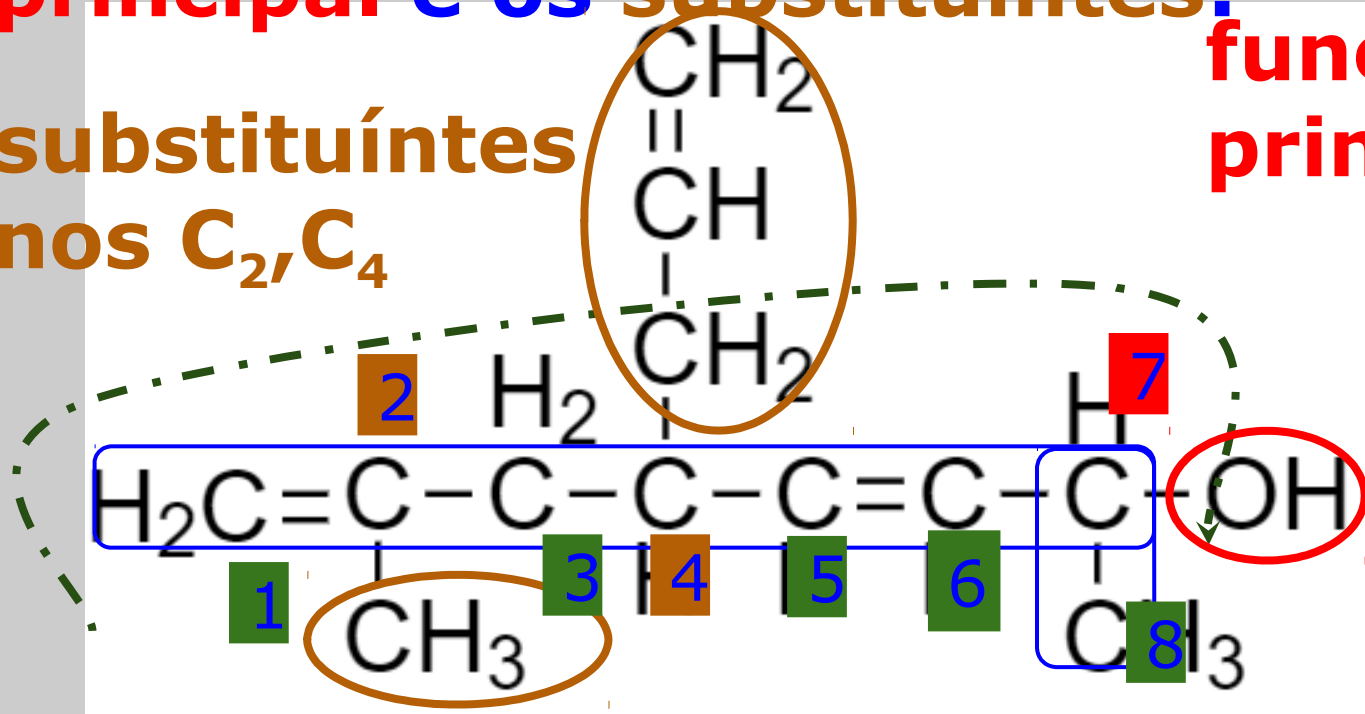

cadea principal

5.v) Para numerar a cadeia principal, percorrémola no sentido que teña os localizadores máis baixos para a **función principal** e os **substituíntes**:

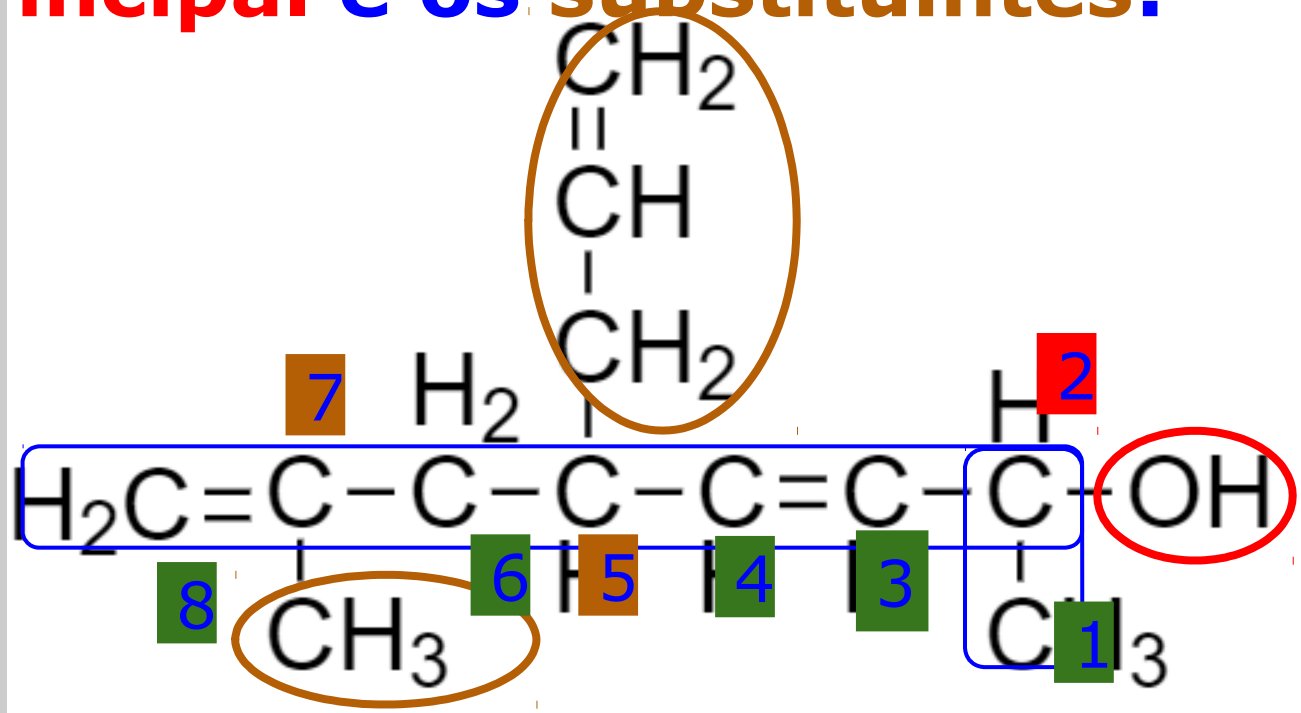
substituíntes
nos C₂, C₄

función
principal no C₇

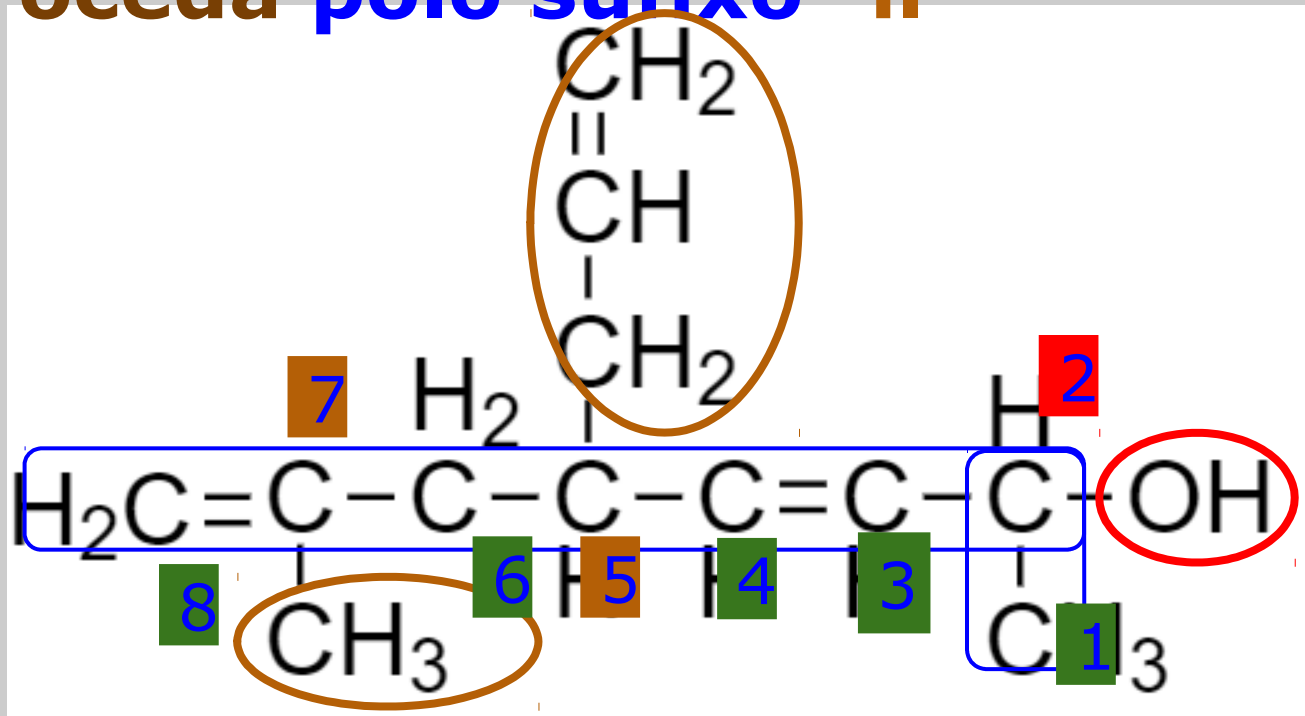
cadea
principal

5.v) Para numerar a cadea principal, percorrémola no sentido que teña os localizadores máis baixos para a **función principal** e os **substituíntes**:

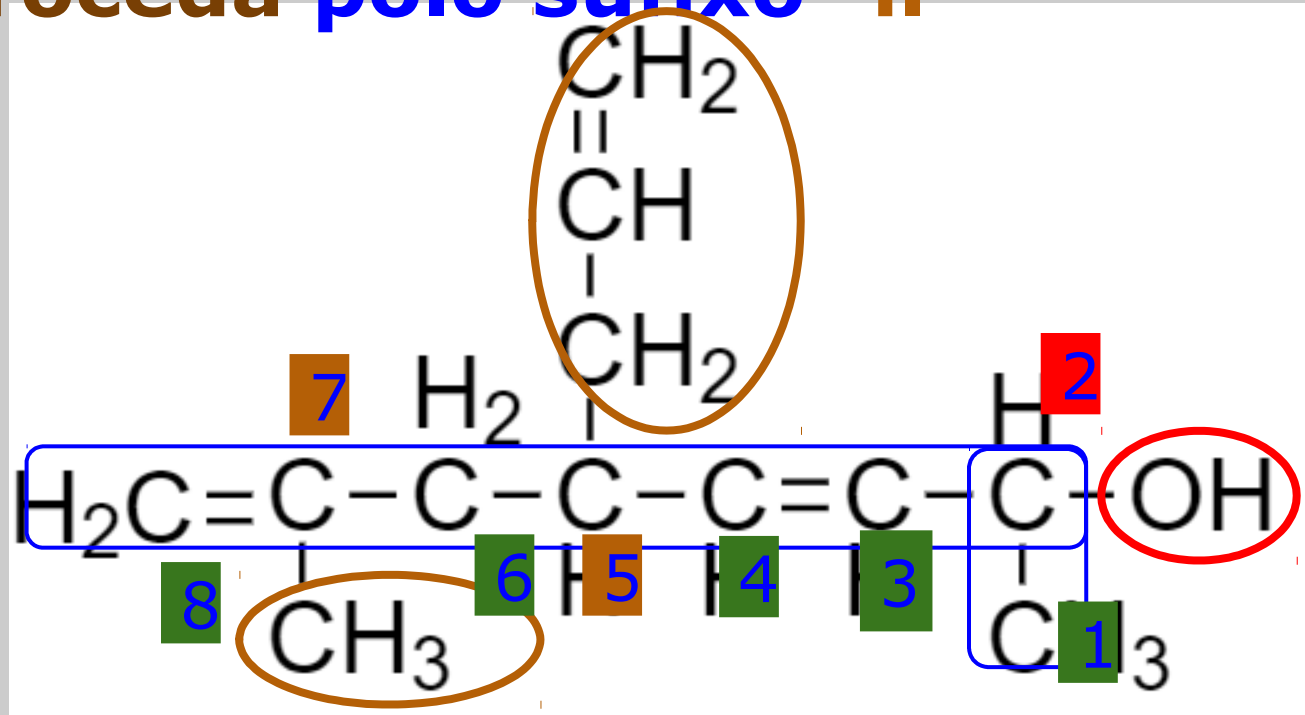
cadea
principal

6) O nome dos substituíntes da cadea principal obtéñense cambiando a terminación da cadea carboada da que proceda polo sufixo **-il**

cadea
principal

6) O nome dos substituíntes da cadea principal obtéñense cambiando a terminación da cadea carboada da que proceda polo sufixo -il

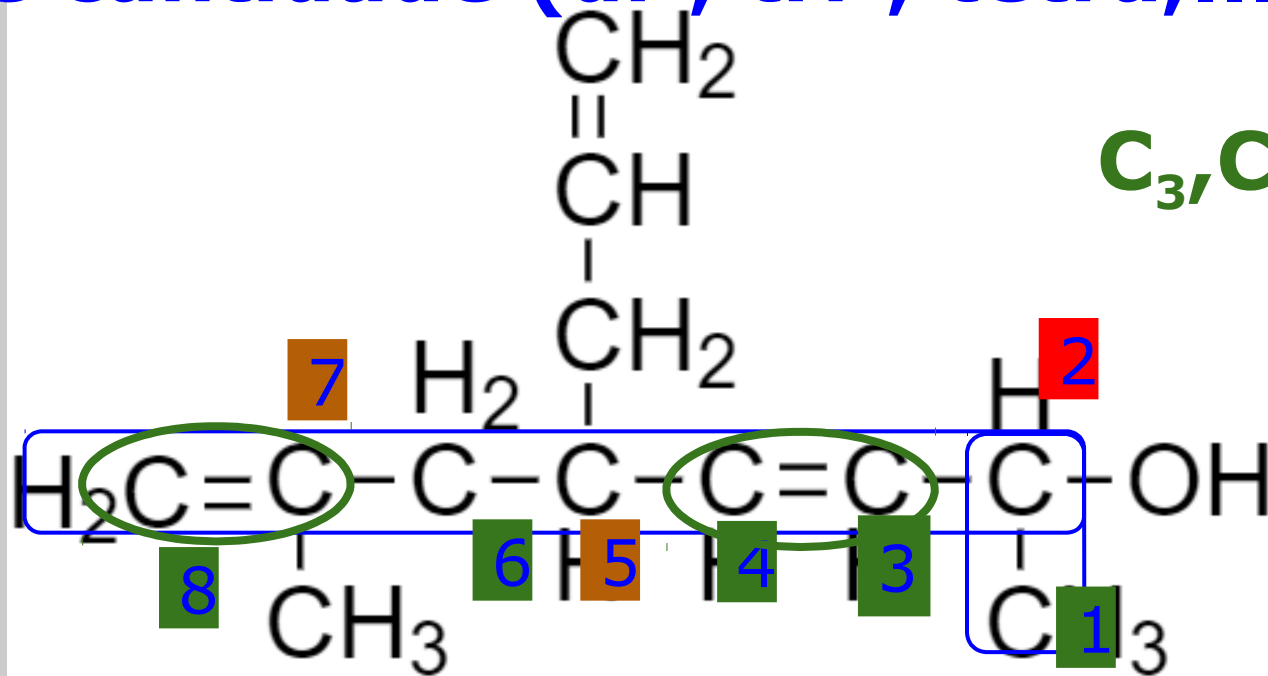

C₅-> alil

C₇-> metil

cadea
principal

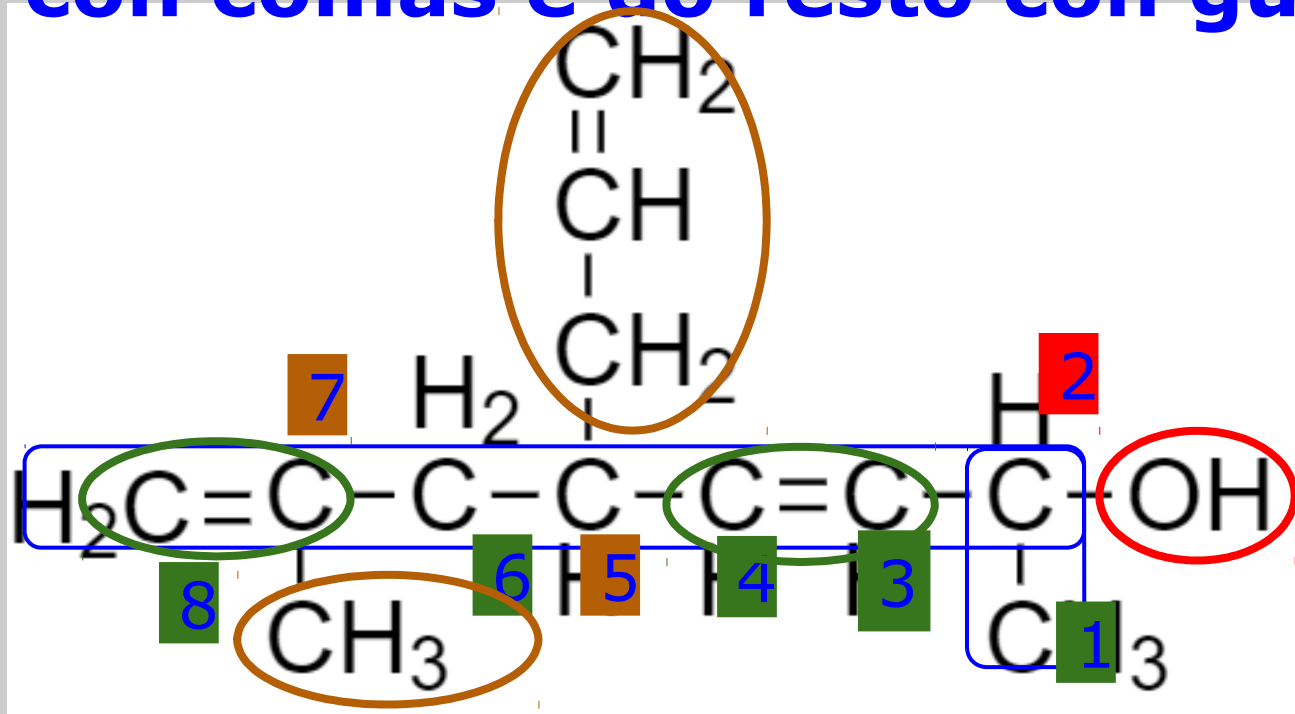
7) Cando unha determinada **función** ou **substituínte** se repite unha ou varias veces nun composto, utilízanse prefixos de cantidade (di-, tri-, tetra,...)

$C_3, C_7 \rightarrow$ **dieno**

cadea
principal

7) A presenza de **substituíntes** ou **funcións** sinálase na cadea mediante números localizadores. Sepáranse entre si con comas e do resto con guións

2-ol

3,7-dien

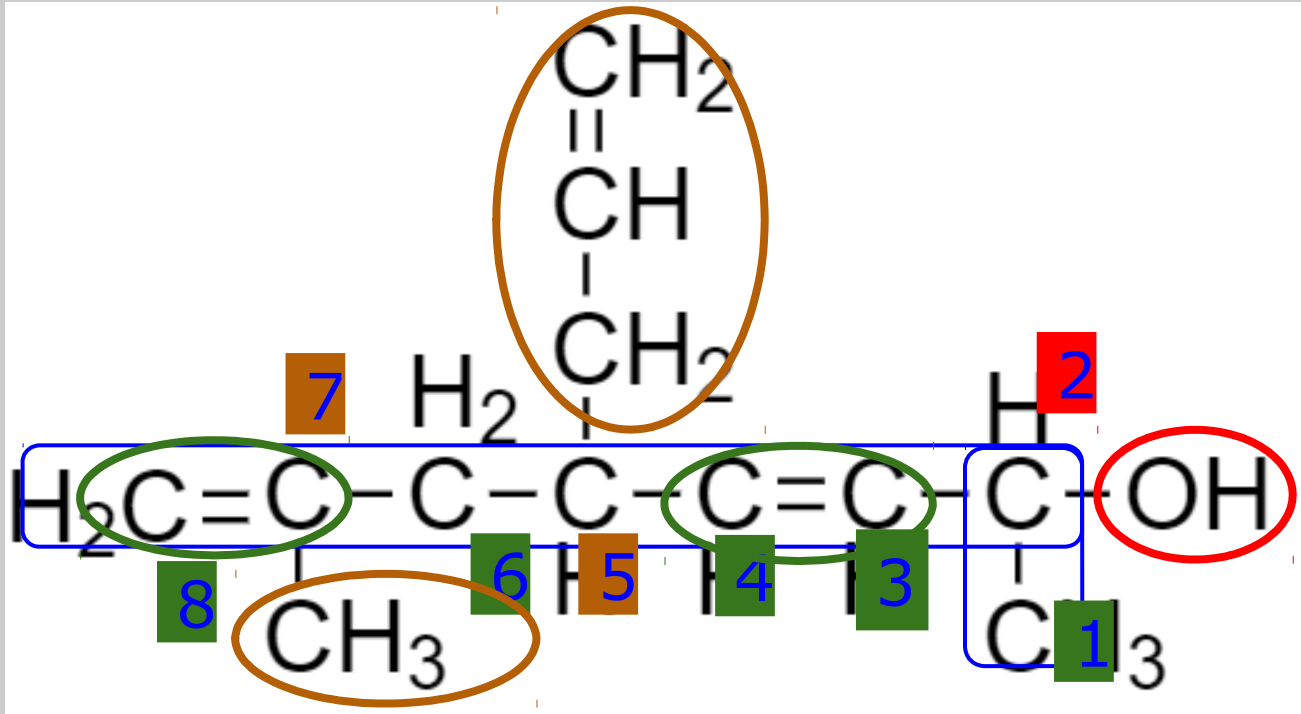
5-alil

7-metil

Nome: substituíntes (orde alfabética),
esqueleto, enlaces, funcións

5-alil-7-metil-3,7-octanodien-2-ol

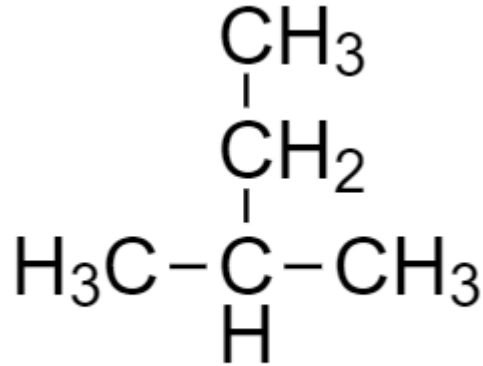
2-ol

3,7-dien

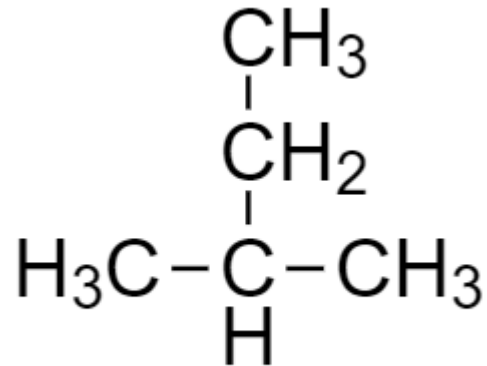
5-alil

7-metil

**PODERÍA EXISTIR UN HIDROCARBURO
CO NOME 2-etil-propano?**

2-etil-propano

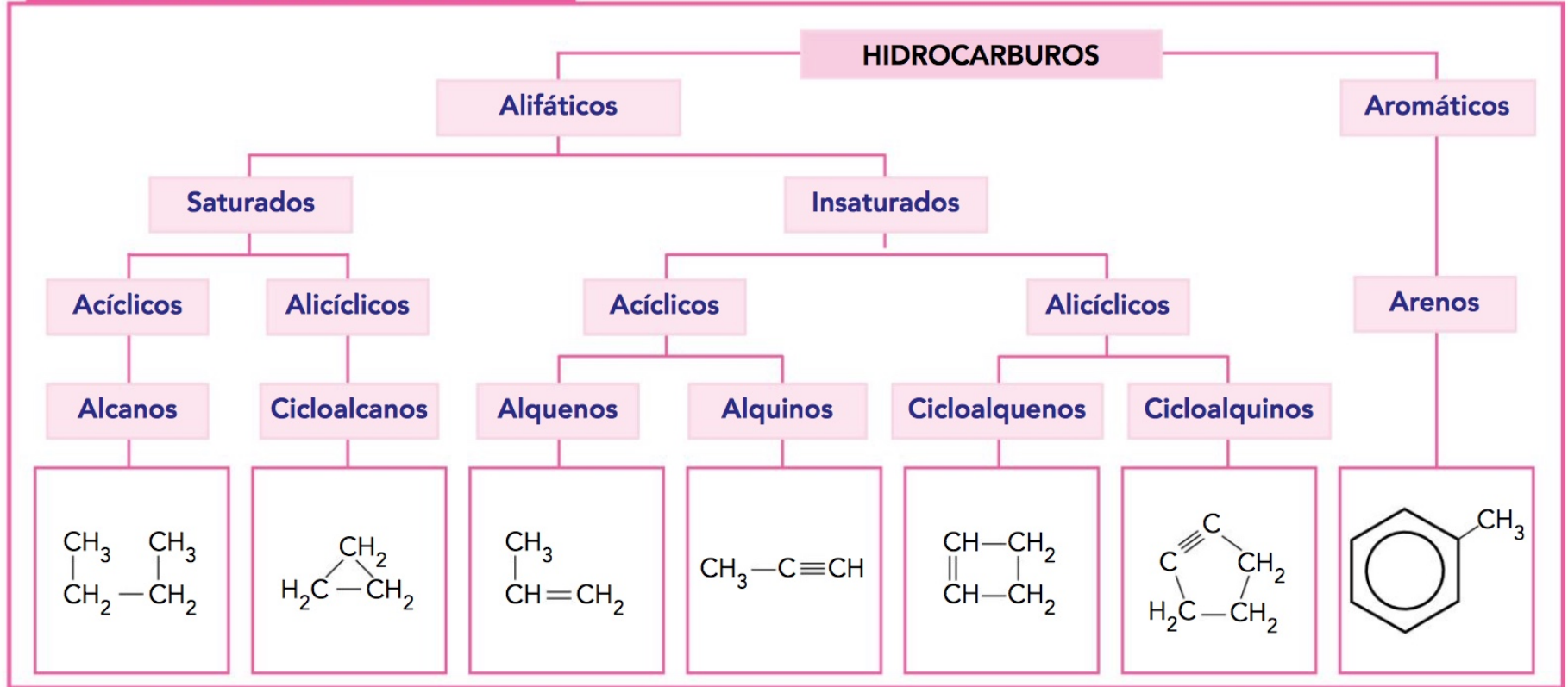

metilbutano

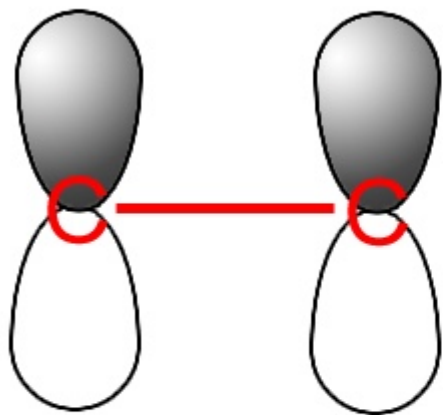
HIDROCARBUROS

FORMADOS POR C E H

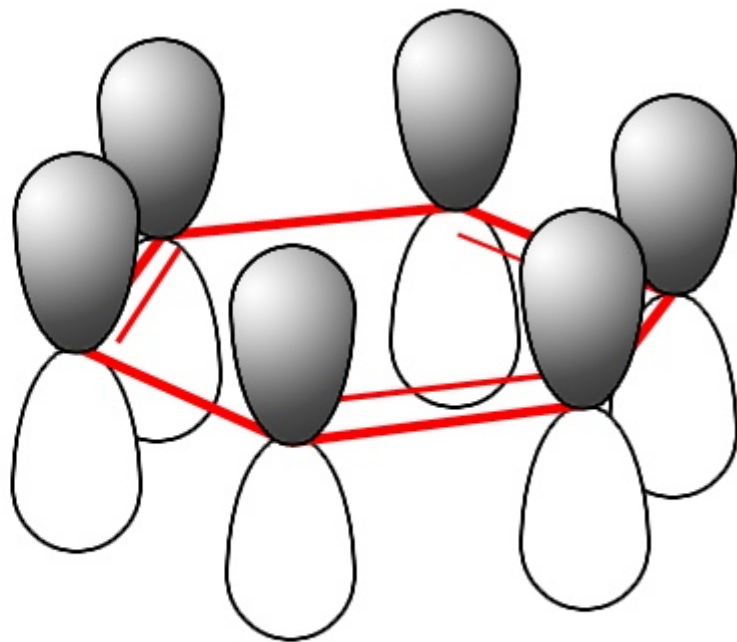
Clasificación dos hidrocarburos

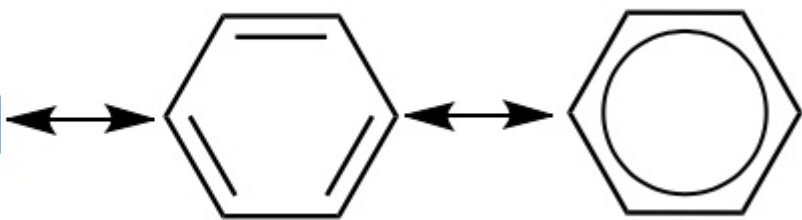
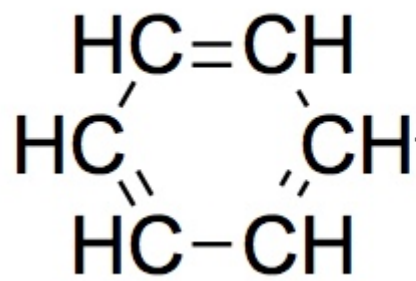
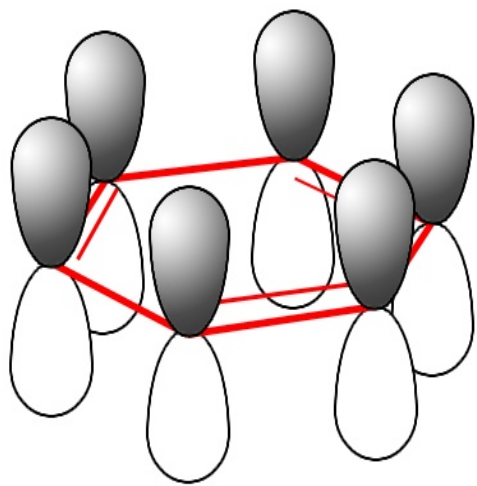
ANEL AROMÁTICO

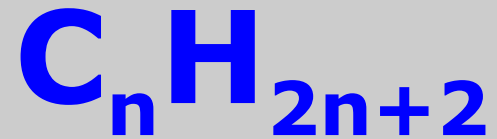
Side view

Projection

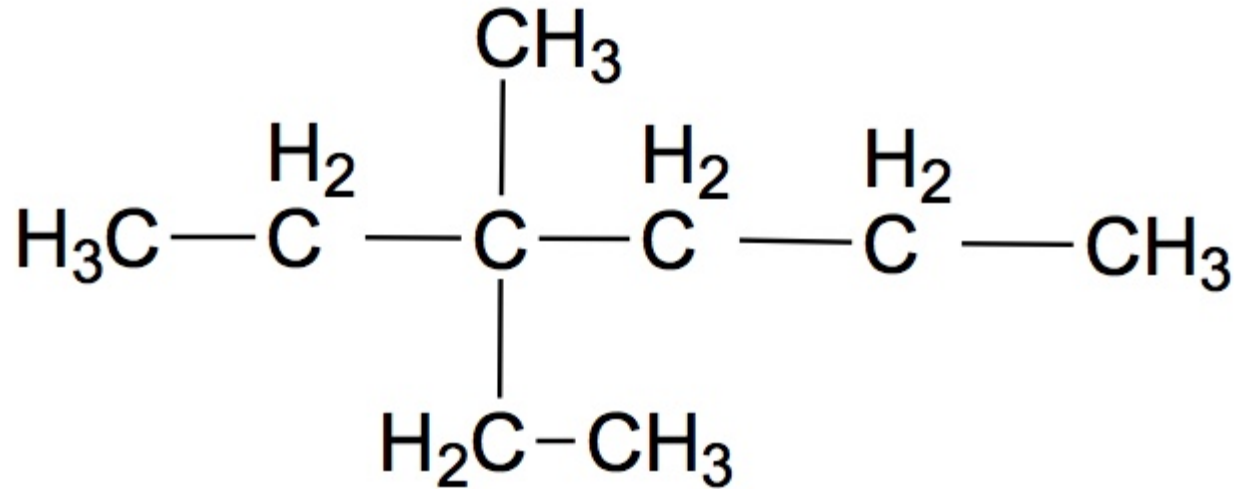

ALCANOS

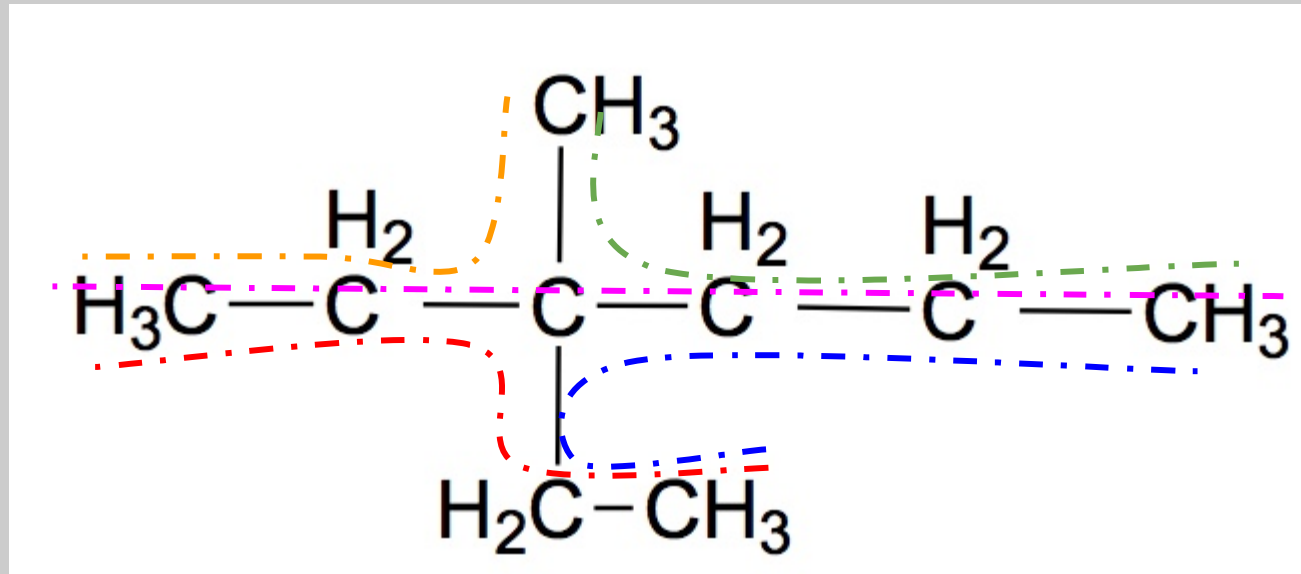

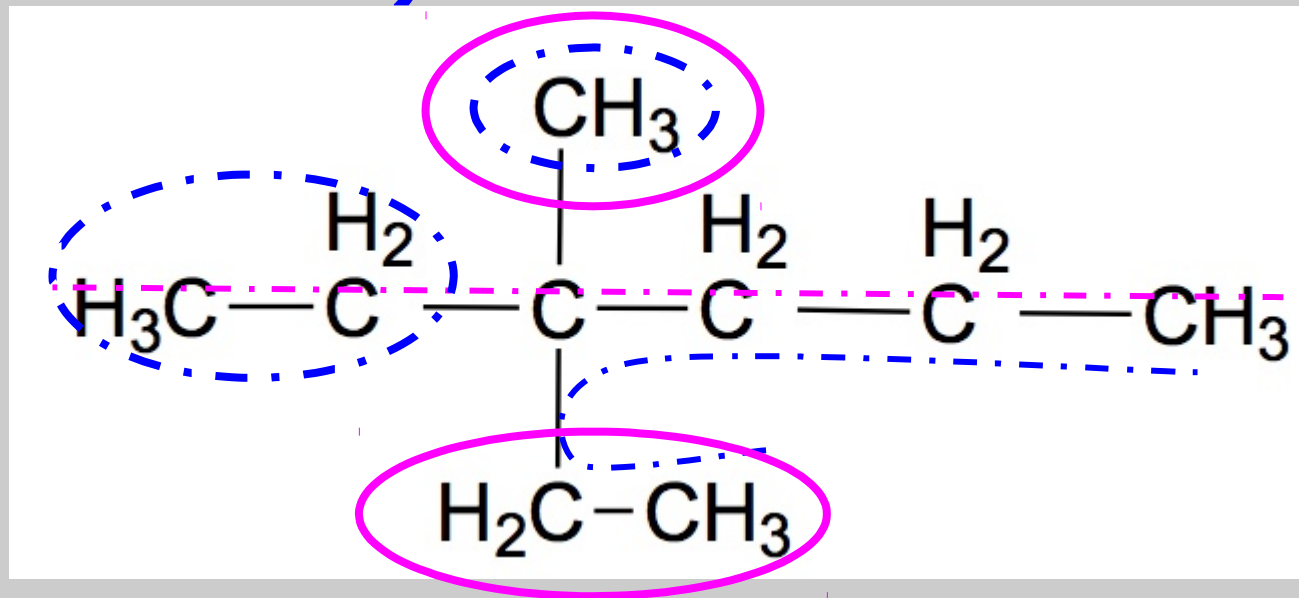
1) Eliximos como cadeia principal a aquela que contém o **maior número** de átomos de carbono:

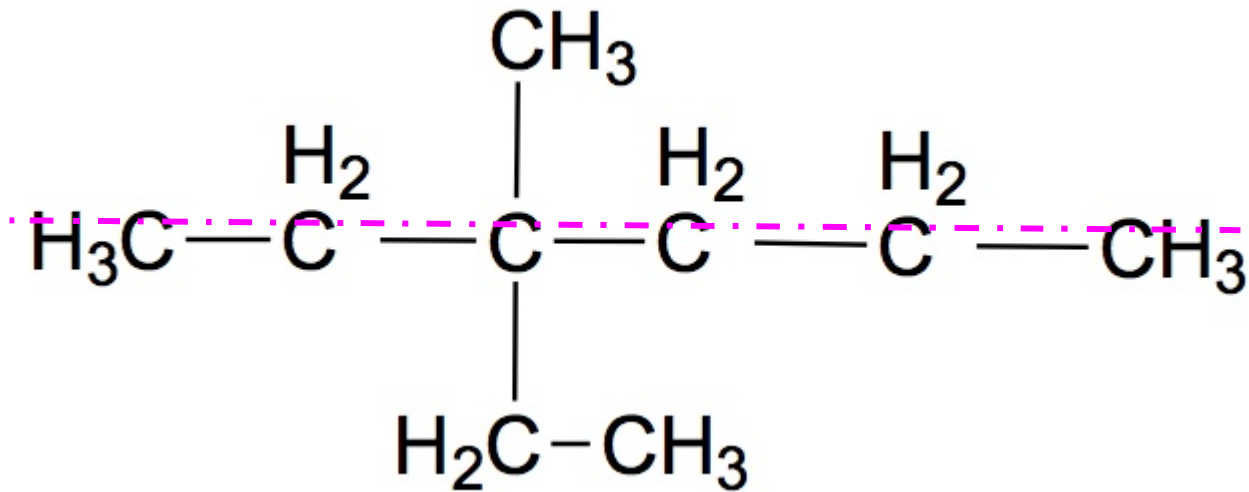
1) Eliximos como cadeia principal a aquela que contém o **maior número** de átomos de carbono:

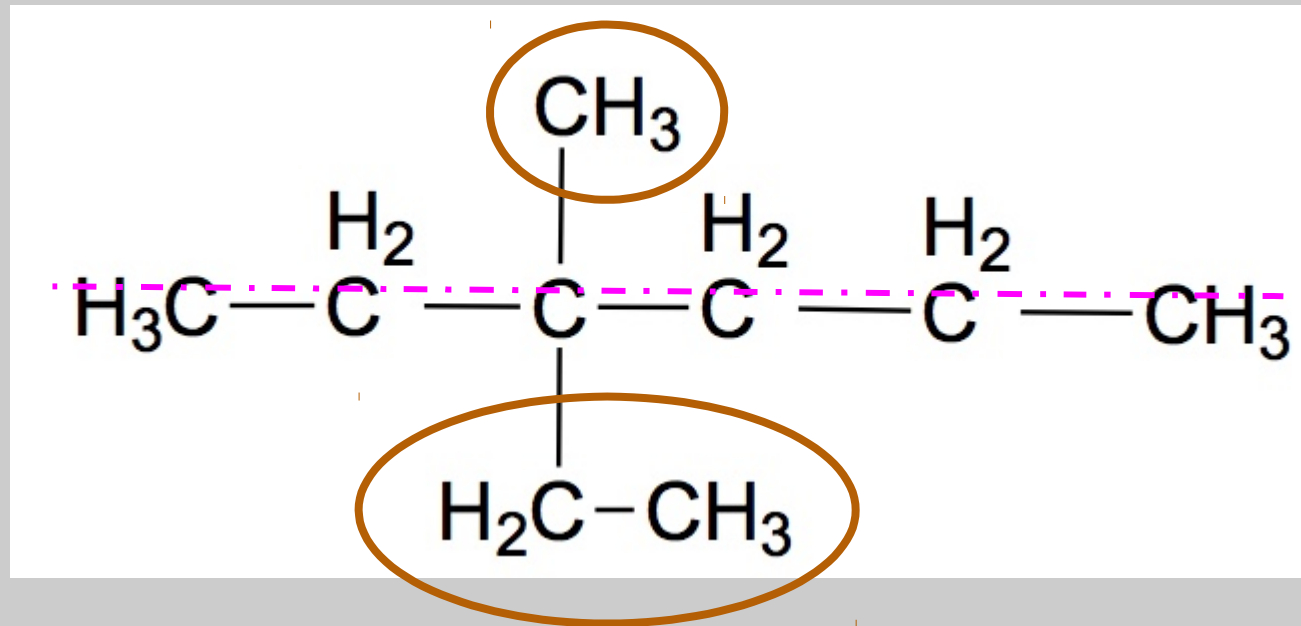
1b) Eliximos como cadeia principal a
aquela que contém o **maior número** de
átomos de carbono (e com maior número
de **substituintes**):

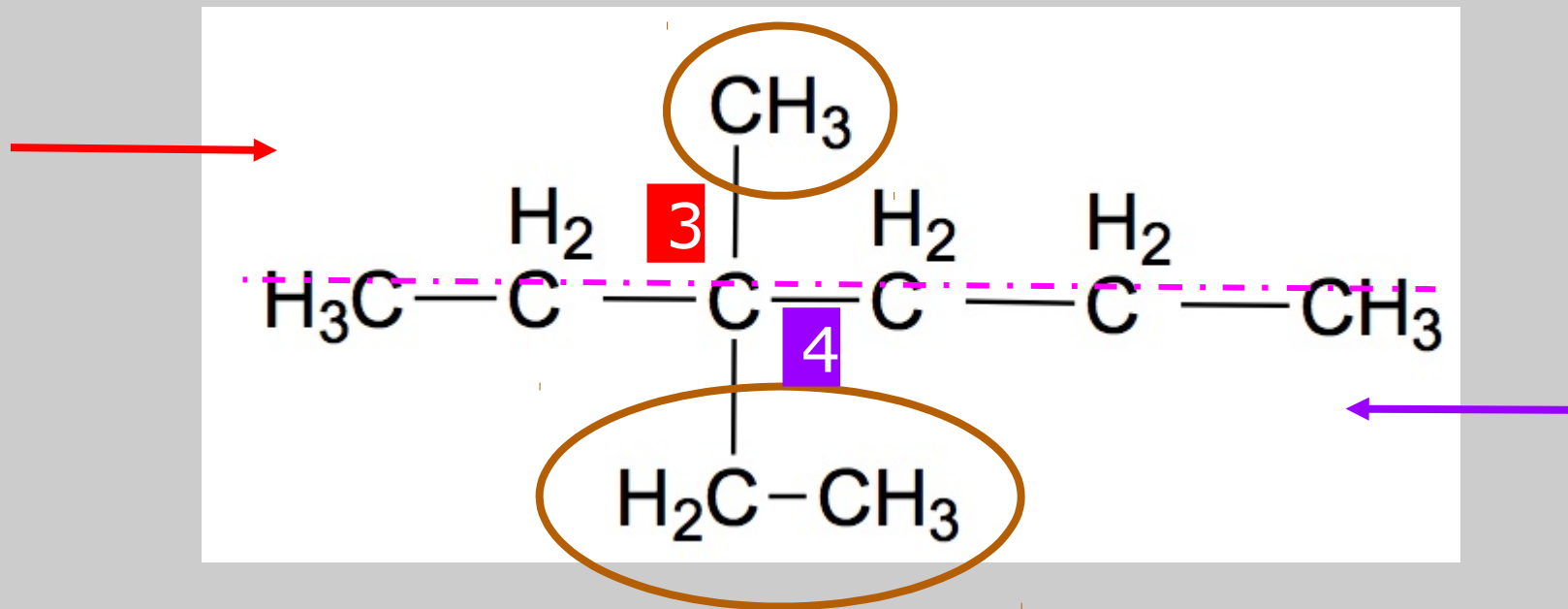
1) Eliximos como cadeia principal a aquela que contém o **maior número** de átomos de carbono (e com maior número de **substituintes**):

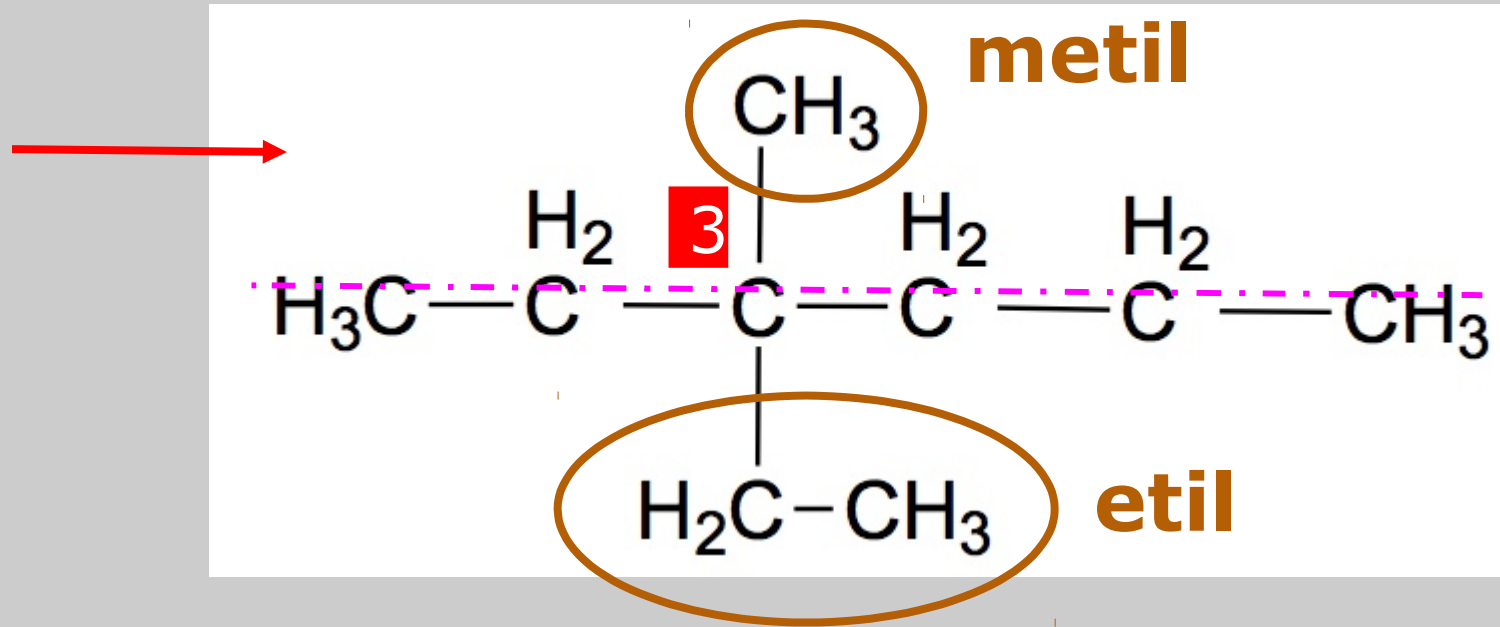
2) Numeramos a cadeia polo extremo no que os substituíntes teñan os números localizadores máis baixos:

2) Numeramos a cadeia polo extremo no que os substituíntes teñan os números localizadores máis baixos:

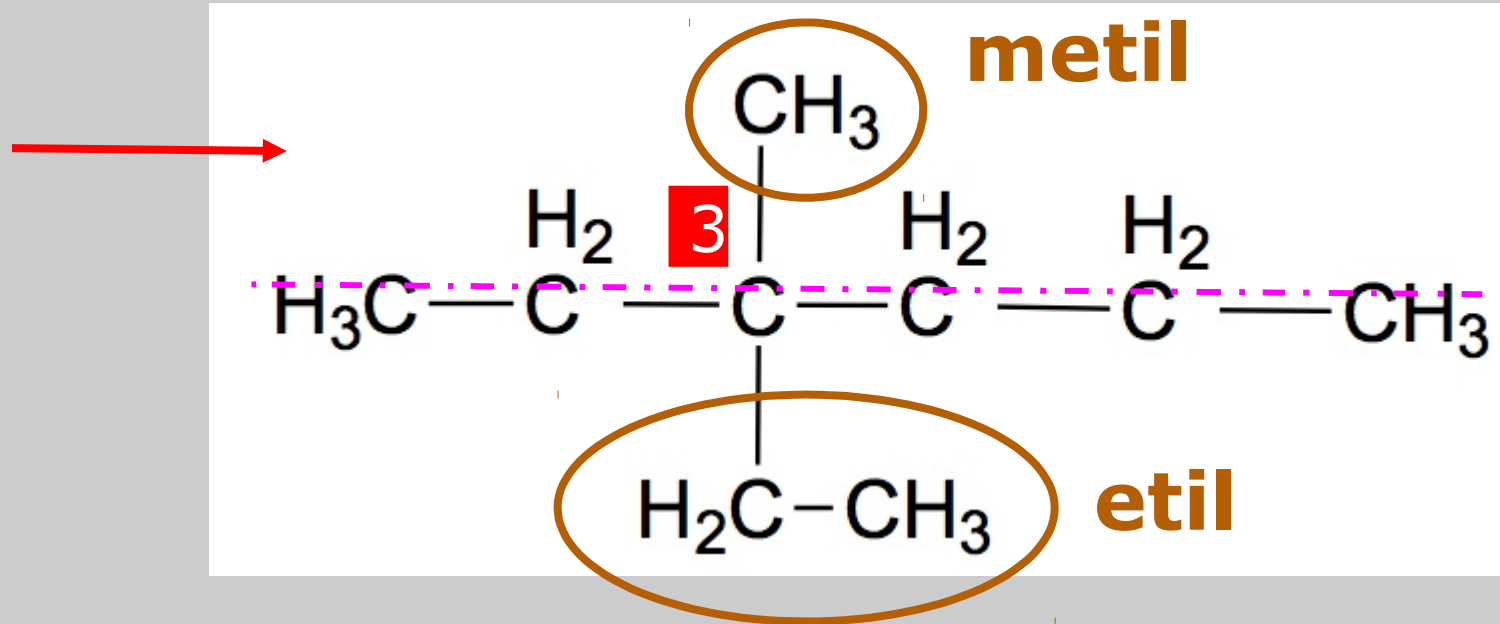

3) Se existen radicales diferentes, nomearanse por orde alfabética, sen ter en conta cantos teñamos de cada un:

4) Ao nomear, primeiro nomeamos os **substituíntes** e depois a cadeia principal:

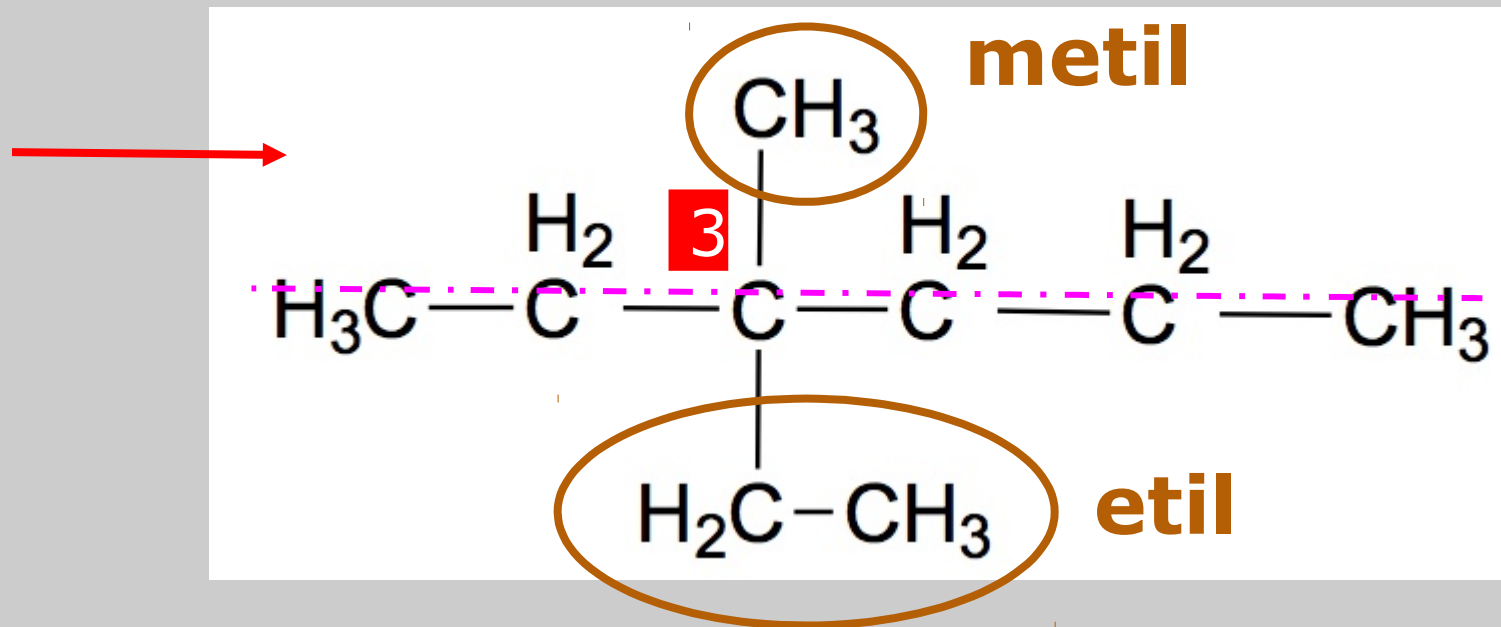
etil metil hexano

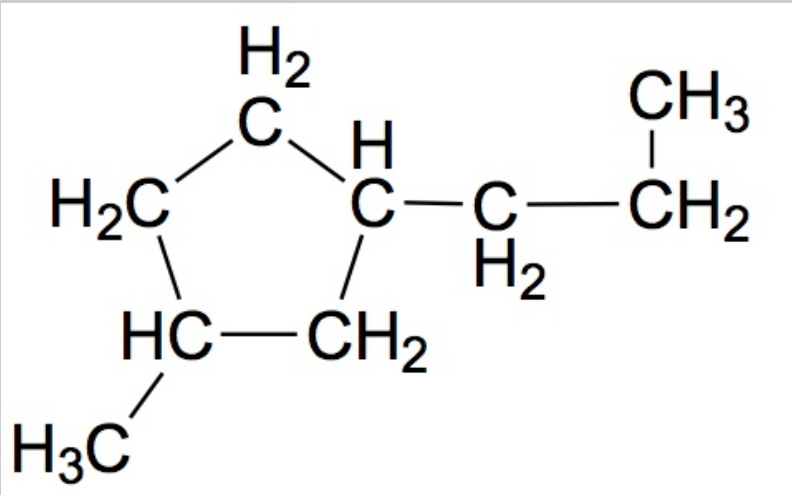

5) Ao escrever o nome, colocaremos um guión entre o número e a letra e unha coma entre os números:

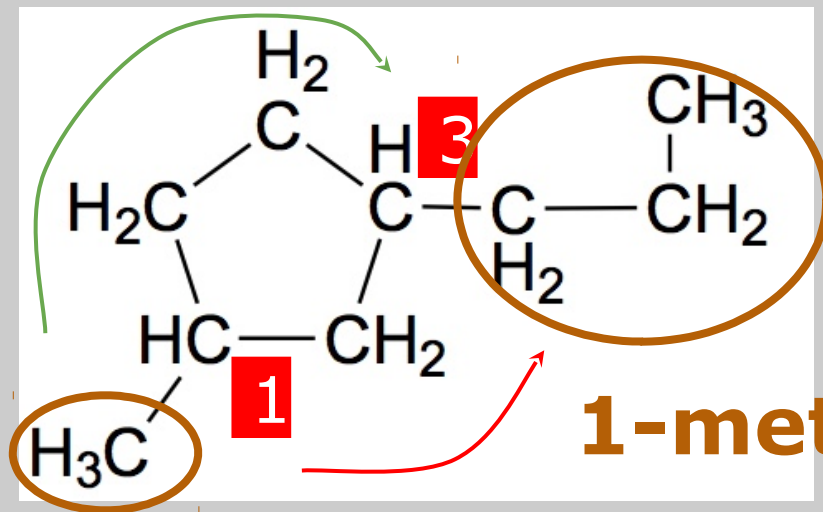
3-etil-3-metilhexano

6) Cando o hidrocarburo é cíclico, anteponse o prefixo **ciclo**. A numeración dos carbonos será tal que os **substituíntes** queden cos localizadores máis baixos, nomeándooos por orde alfabética.

6) Cando o hidrocarburo é cíclico, anteponse o prefixo **ciclo**. A numeración dos carbonos será tal que os **substituíntes** queden cos localizadores máis baixos, nomeándooos por orde alfabética.

1-metil-3-propilciclopentano

EXERCICIOS

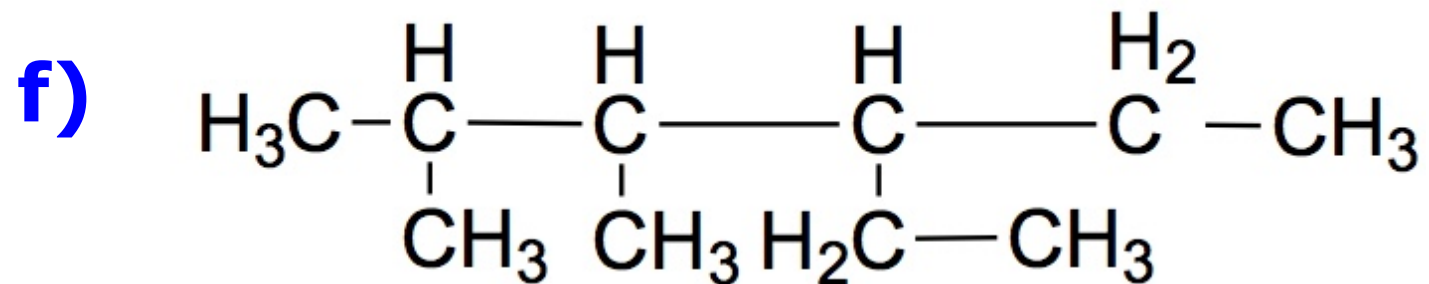
a) butano

b) 2,3-dimetilpropano

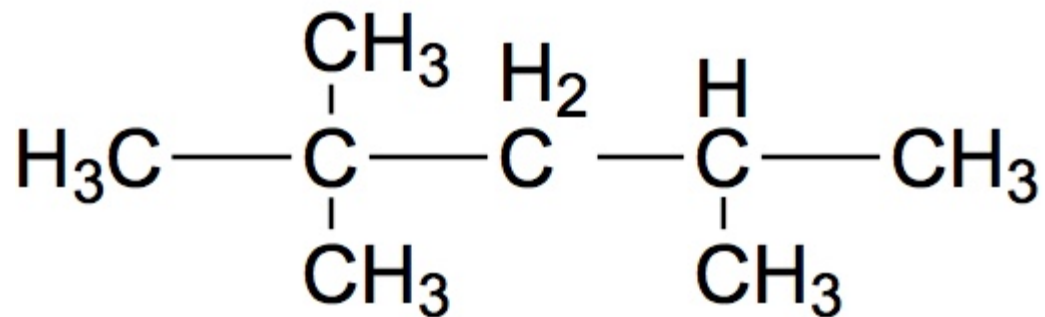
c) 3-etil-3-metilhexano

d) 4-etil-2-metil-5-propiloctano

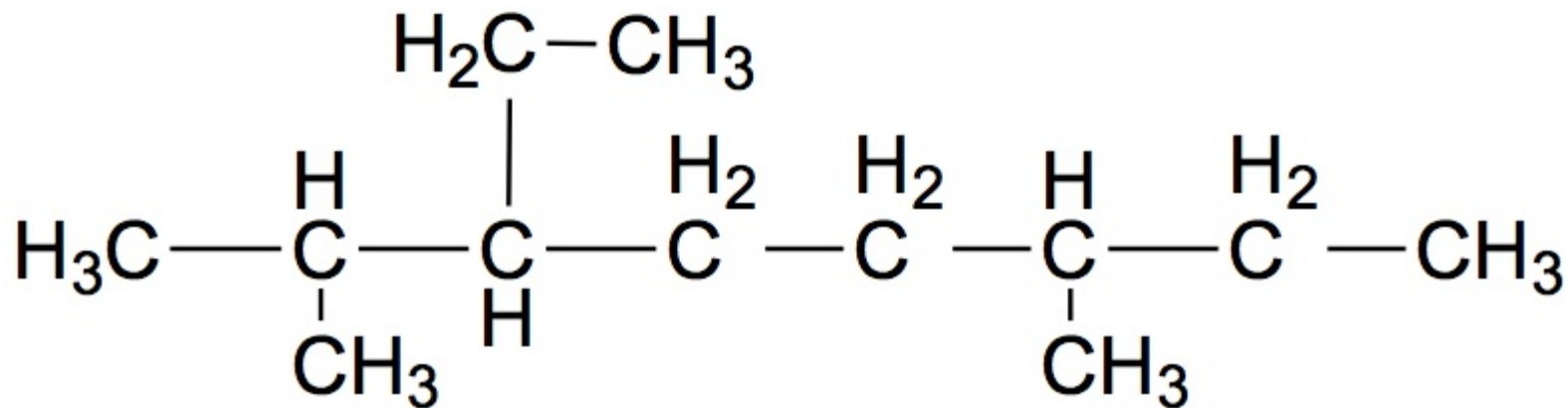
e) $\text{CH}_3-(\text{CH}_2)_4-\text{CH}_3$

g)

h)

ALQUENOS

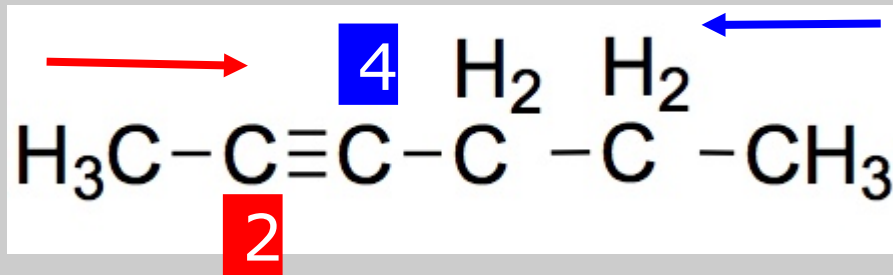

ALQUINOS

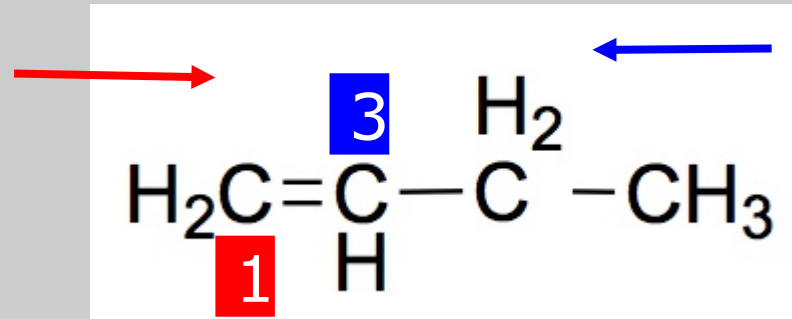

1) Trocamos a terminación dos alcanos en *-ano* por *-eno* (dobre enlace) ou *-ino* (triplo enlace):

2) A cadea nomearase de forma que o dobre ou triplo enlace quede co número localizador máis baixo:

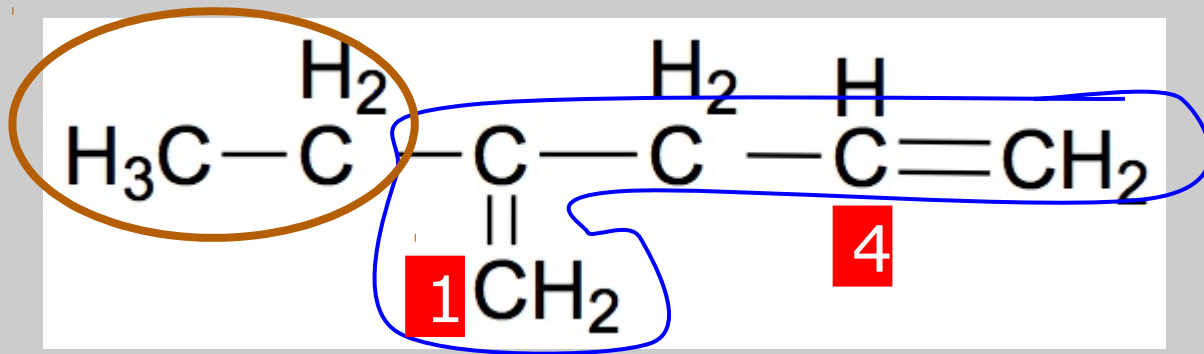
2-hexino

1-buteno

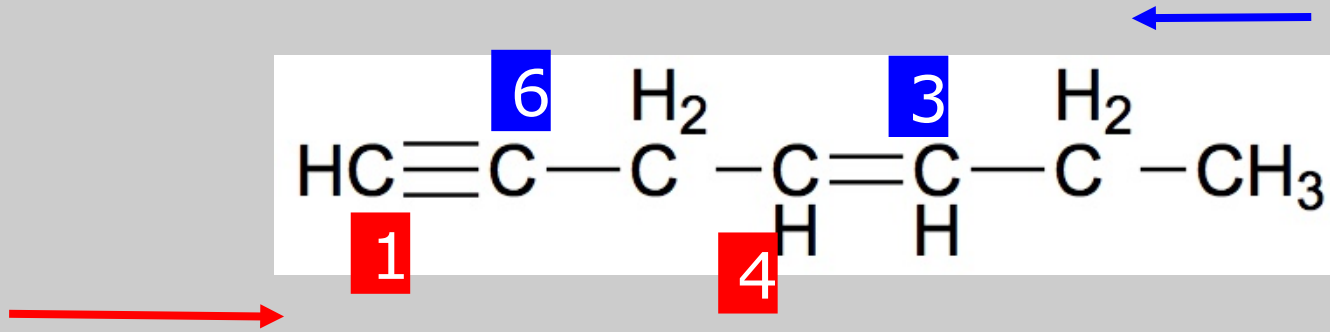

3) Se o hidrocarburo ten ramificacións, a cadea principal debe conter o máximo número de **dobres e triplos enlaces**:

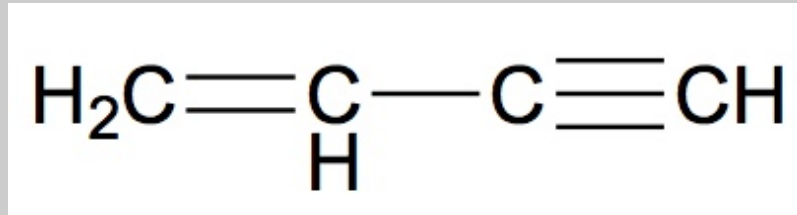
2-etil-1,4-pentadieno

4) Se o hidrocarburo ten dobres e triplos enlaces temos un **-enino**. Nomeamos primeiro os dobres enlaces e logo os triplos:

4-hepten-1-ino

5) No caso que a numeración respecto ao dobre e triplo enlace coincida, ten preferencia o dobre fronte ao triplo:

1-buten-3-ino

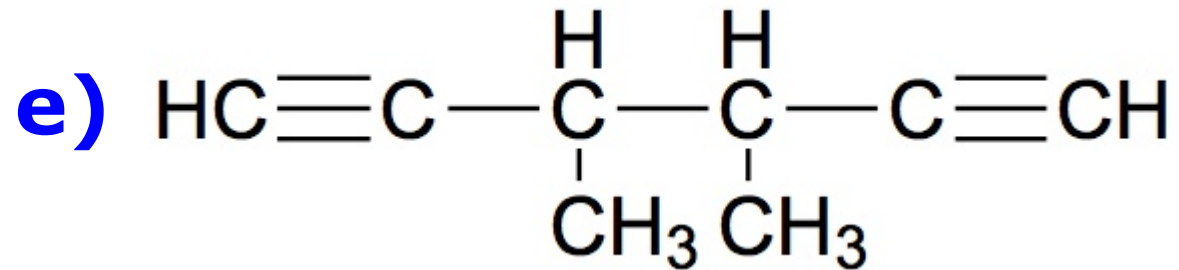
EXERCICIOS

a) 2-metil-1,4-pentadieno

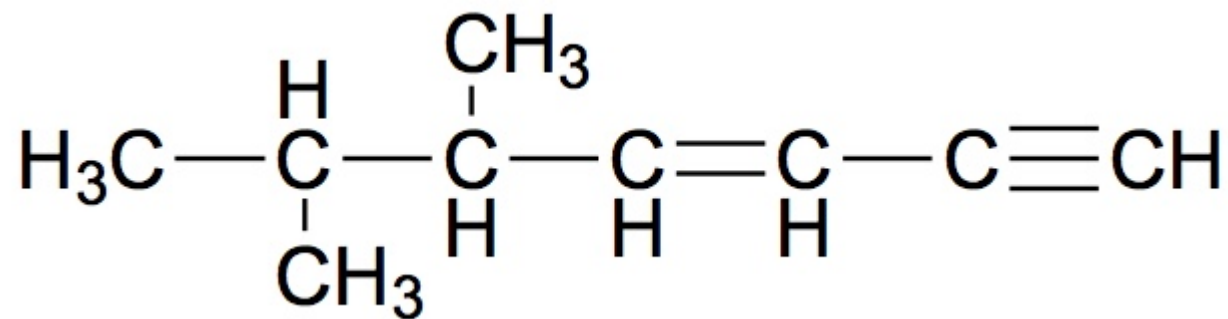
b) 3,3,4-trimetilhexeno

c) 1,4-hexadieno

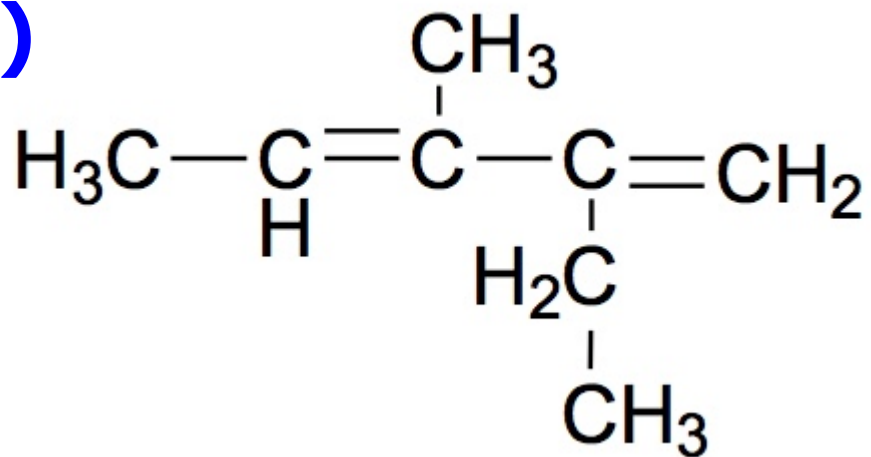
d) 5,5-dimetil-1-hexen-3-ino

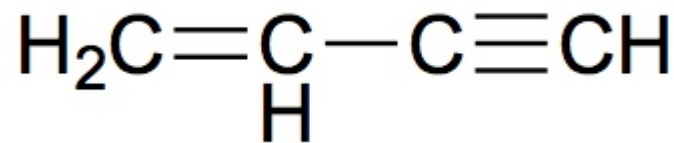
f)

g)

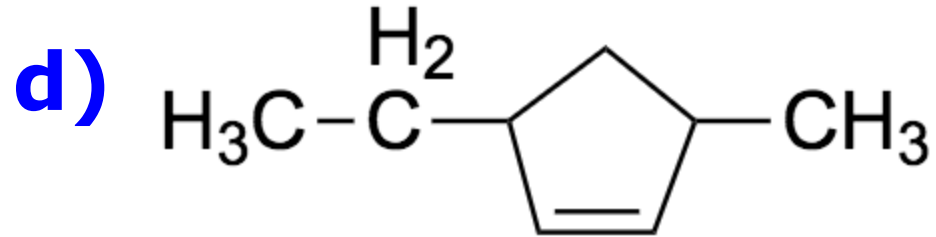

h)

HIDROCARBUROS ALICÍCLICOS

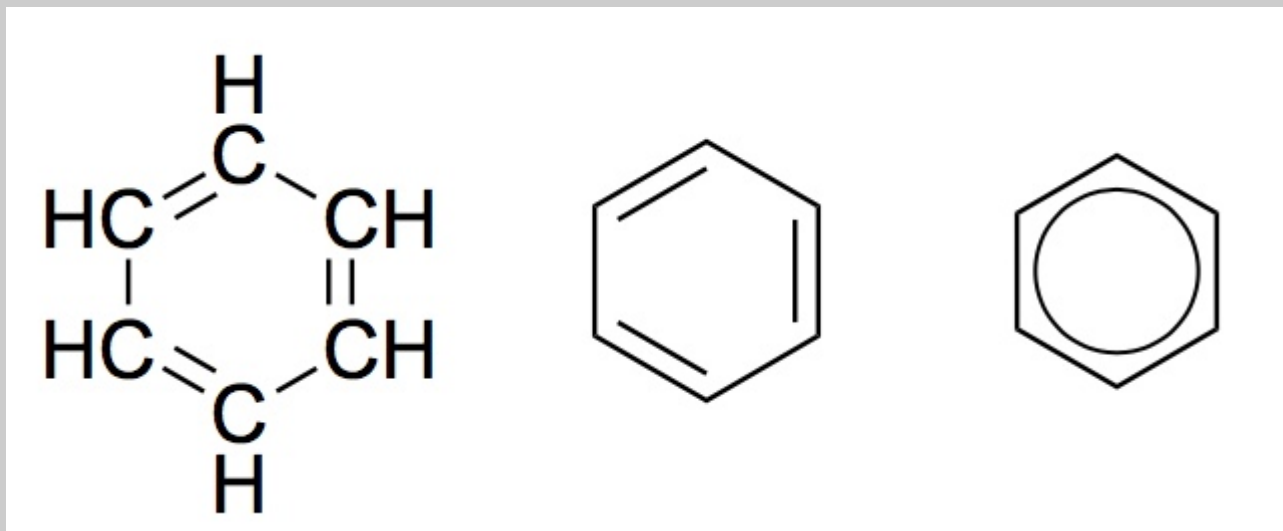
- a) 3,4-dimetilciclohexeno
- b) metilciclobutano
- c) ciclopentino

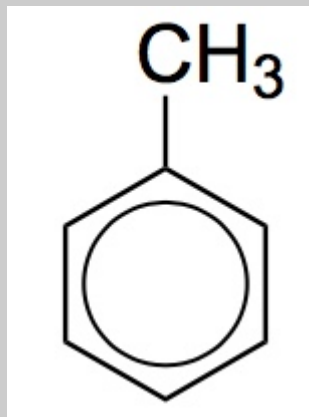

HIDROCARBUROS AROMÁTICOS

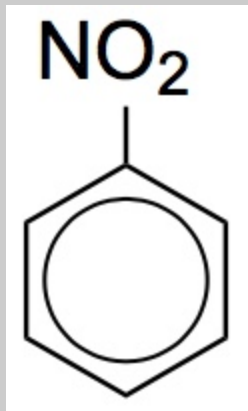
DERIVAN TODOS DO TERMO MÁIS SIMPLE: BENCENO

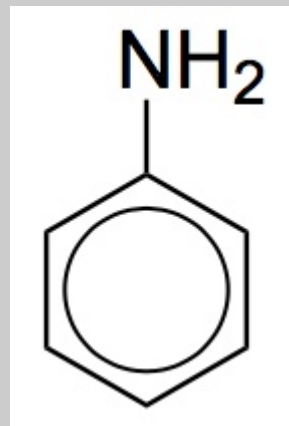
OS HIDROCARBUROS NOMÉANSE COMO DERIVADOS DO BENCENO

**Metilbenceno
(tolueno)**

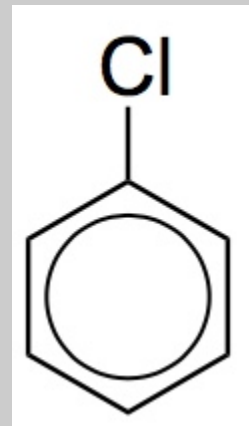

Nitrobenceno

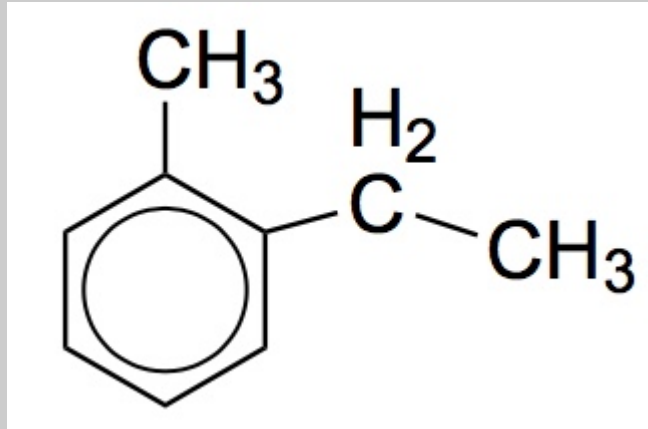

Bencenamina

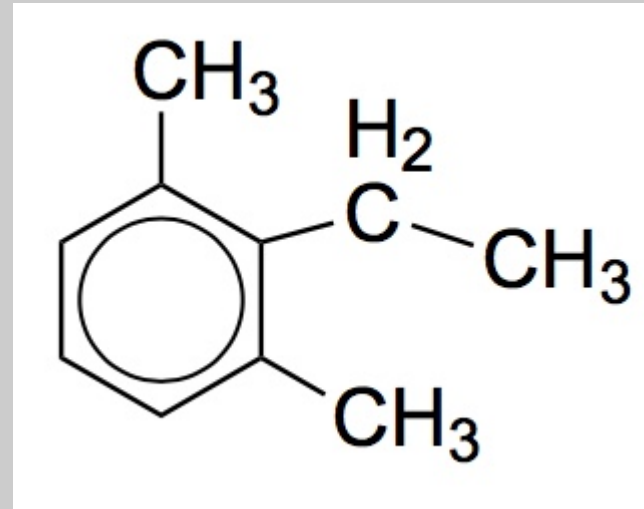
Clorobenceno

1) No caso de derivados polisubstituídos, nomeamos de tal xeito que os substituíntes queden nos números máis baixos, nomeándoos por orde alfabética:

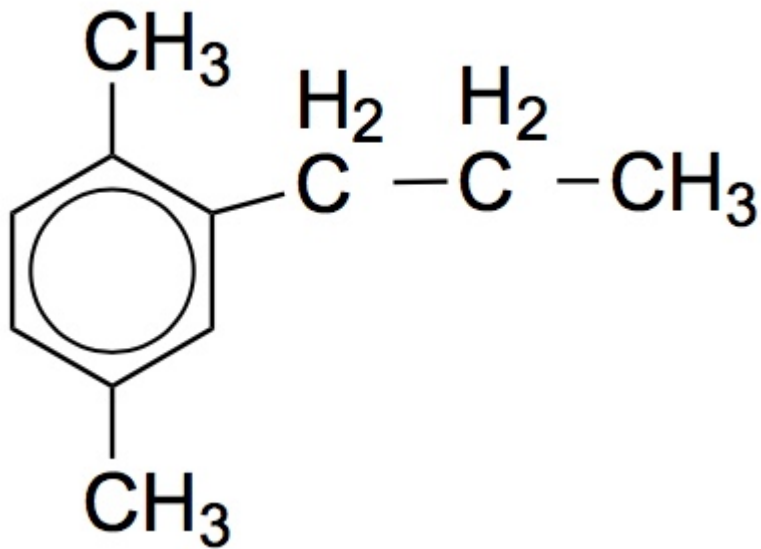
**1-etil-2-
metilbenceno**

**1,3-dimetil-2-
propilbenceno**

a) 1,4-dimetilbenceno

b)

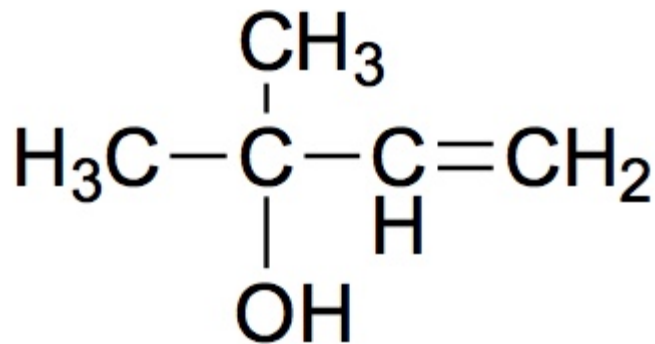
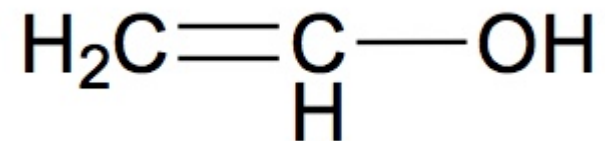

COMPOSTOS OSIXENADOS

ALCOIS (-OL)

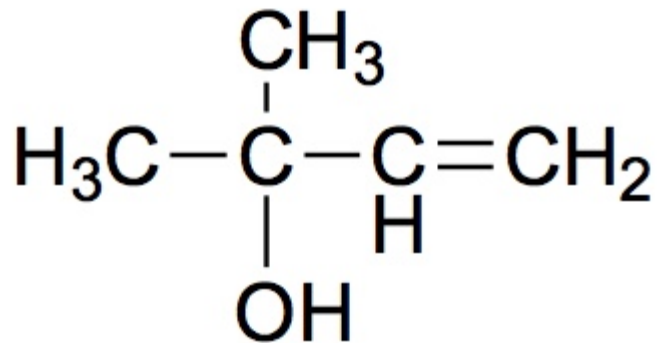
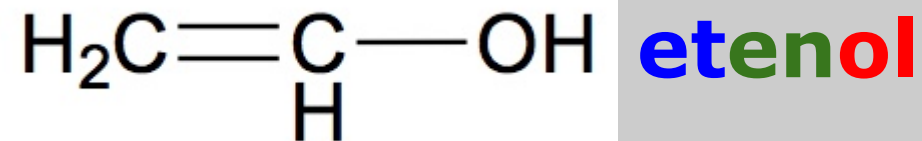
-OH

1) Noméase engadindo a terminación -ol ao nome do hidrocarburo:

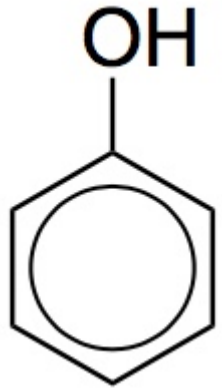

1) Noméase engadindo a terminación -ol ao nome do hidrocarburo:

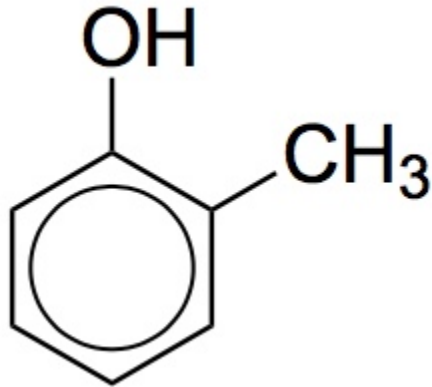
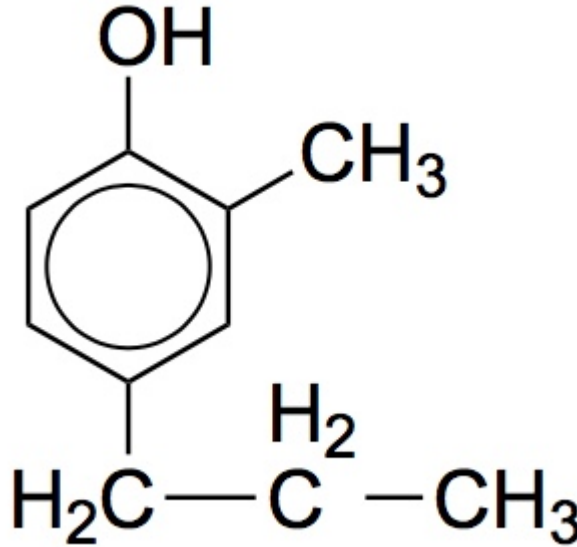
2-metil-3-buten-2-ol

2) Cando o -OH está unido a un anel aromático temos un fenol:

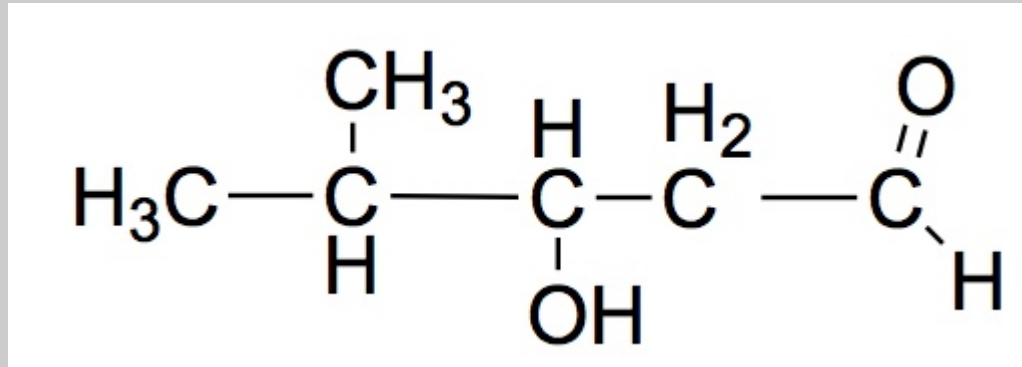
fenol

2-metil-4-propilfenol

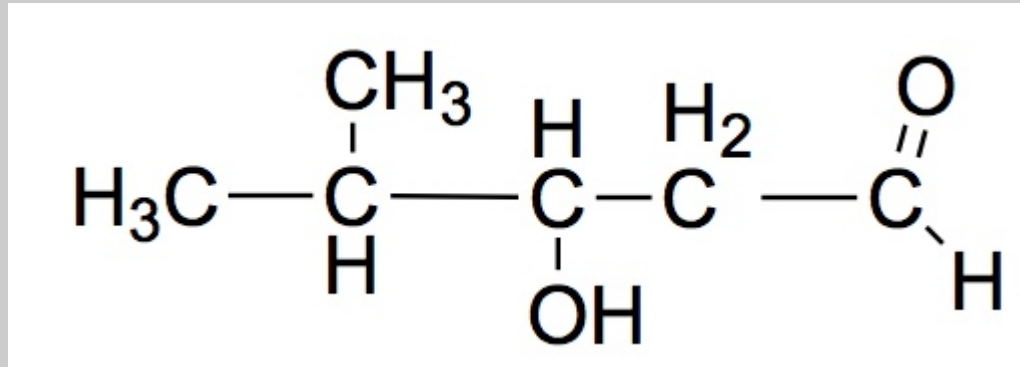

2-metilfenol

3) Se na molécula existem outros grupos máis prioritarios, o -OH considérase un substituínte e denominámolo **HIDROXI-**:

3) Se na molécula existem outros grupos máis prioritarios, o -OH considérase un substituínte e denominámolo **HIDROXI-**:

3-hidroxi-4-metilpentanal

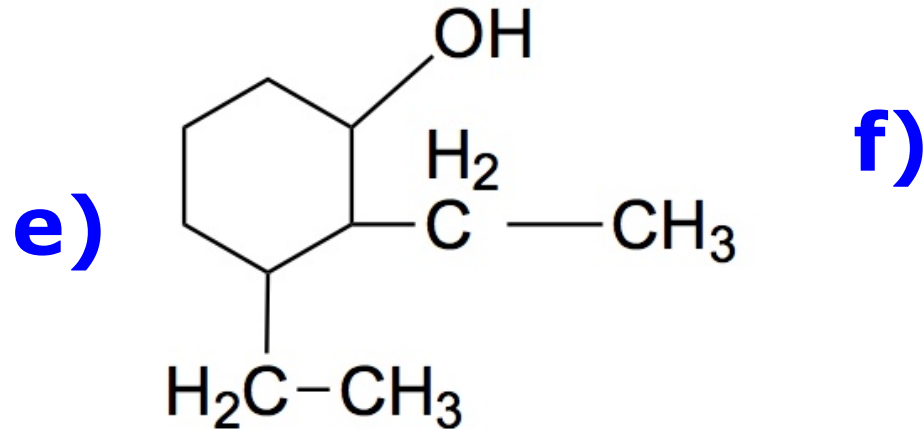
EXERCICIOS

a) 2,4-pentanediol

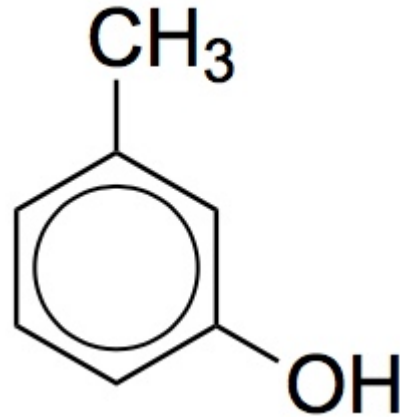
b) 1,2-ethanediol

c) 3-hexen-5-in-1-ol

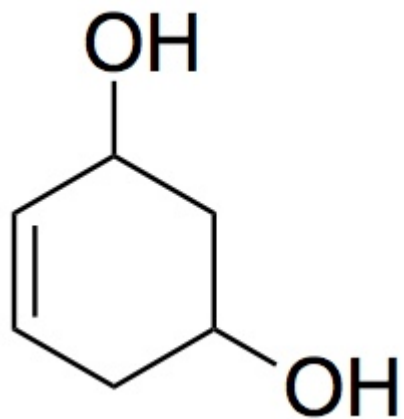
d) 2,3,4-trimethyl-2-pentanol

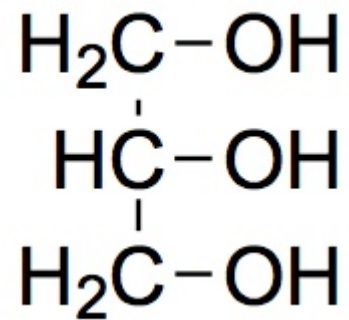
f)

g)

h)

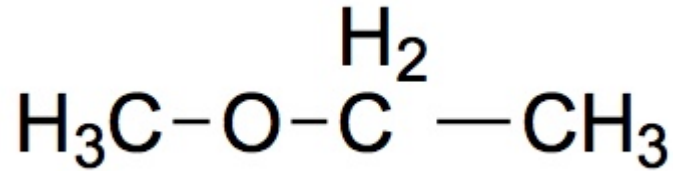

ÉTERES (-ÉTER)

-O-

1) Noméase os substituínes en orde alfabética, seguido da terminación **-eter**

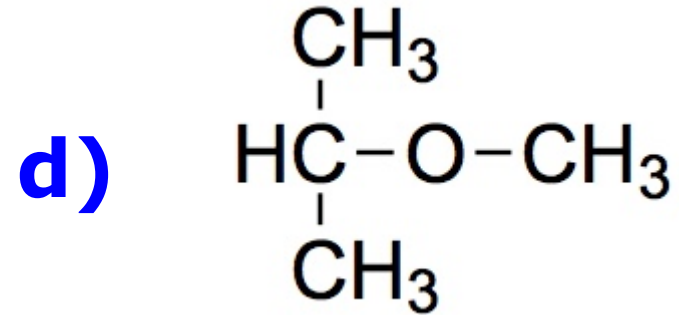
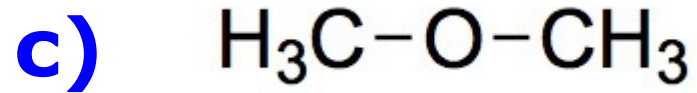

Etilmetiléter

EXERCICIOS

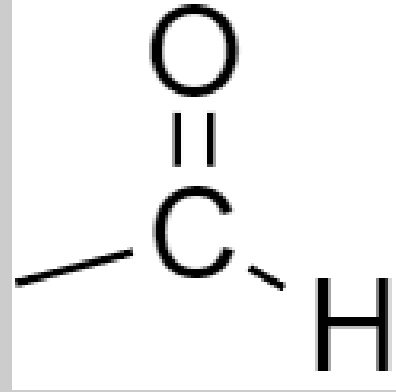
a) Etilpropiléter

b) Butiletiléter

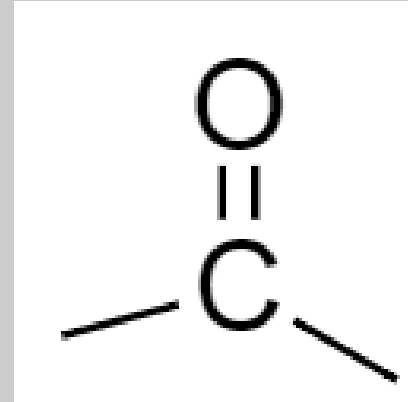
ALDEHIDOS (-AL)

C=O en carbono primario

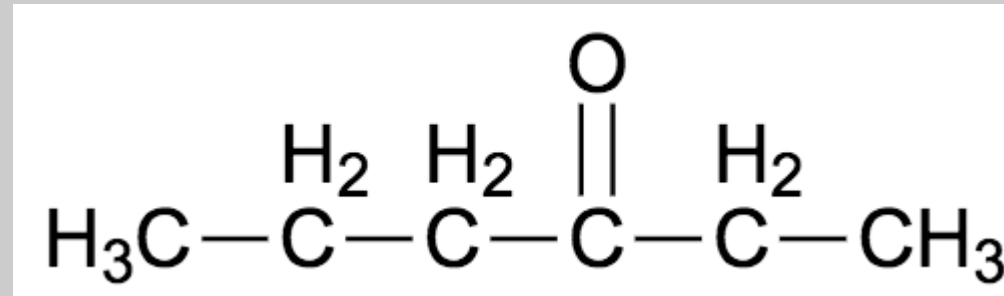

CETONAS (-ONA)

C=O en carbono secundario

1) Noméase a cadeia principal de tal xeito que o grupo carbonilo quede co localizador máis baixo

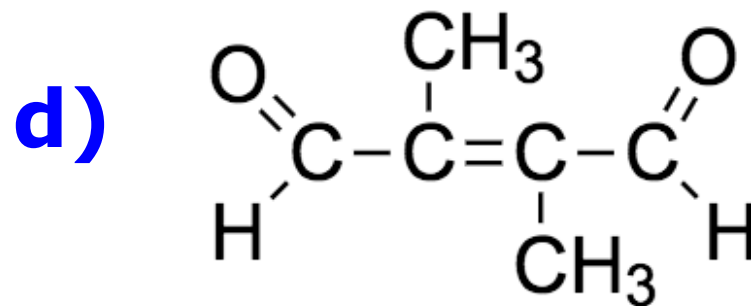
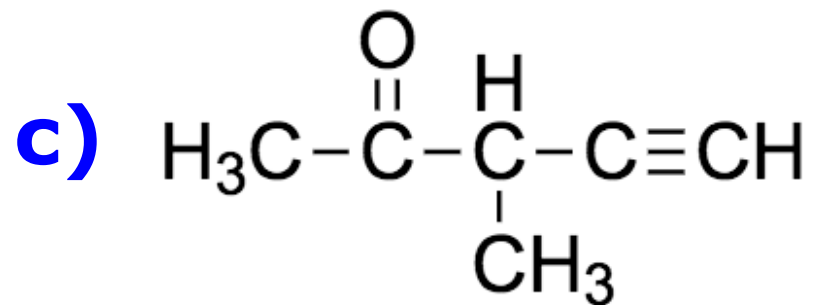

3-hexanona

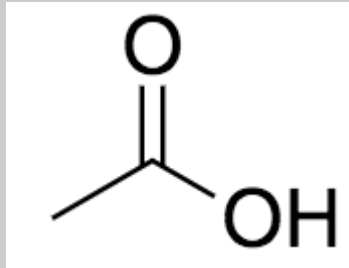
EXERCICIOS

a) 2-butenal

b) 3-metil-5-hepten-2-ona

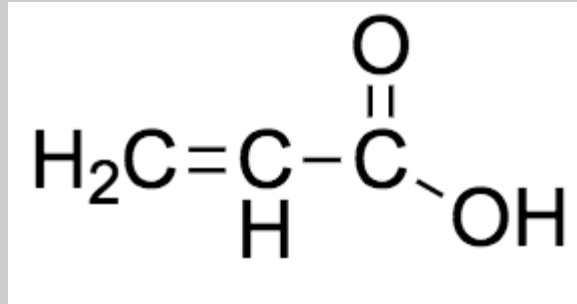

ÁCIDOS CARBOXÍLICOS (ÁCIDO -OICO)

1) Séguense os pasos da nomenclatura xeral.

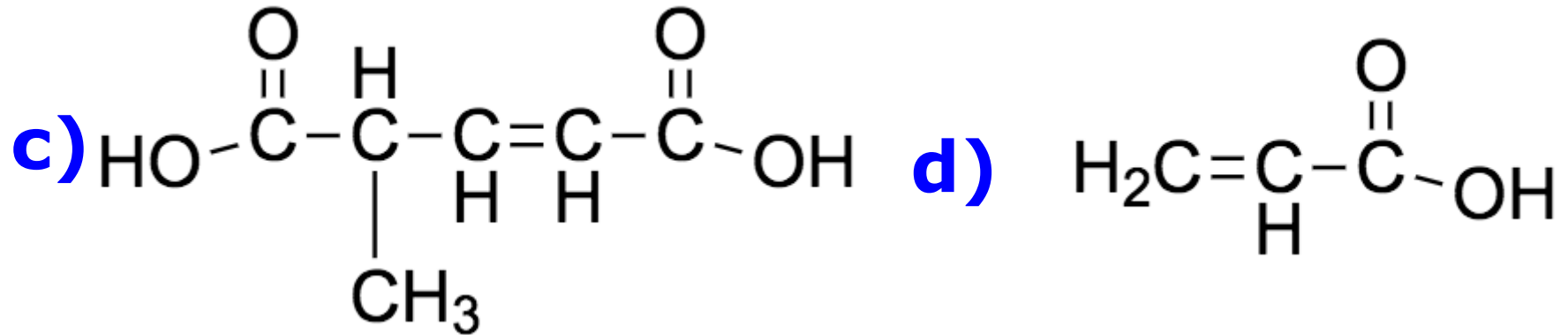

ácido propenoico

EXERCICIOS

a) **Ácido 2-metilbutanoico**

b) **Ácido benzoico**

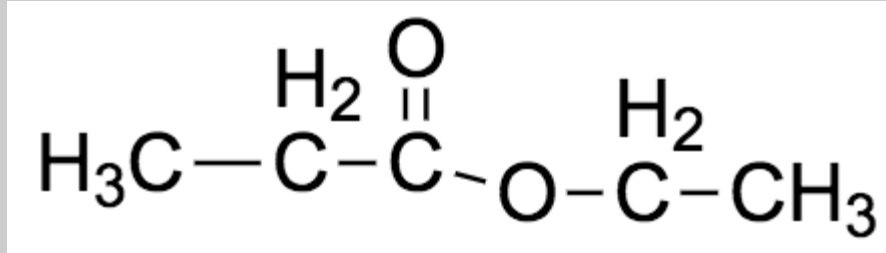

ÉSTERES

(-ATO DE -ILO)

**Son o produto da reacción dun ácido cun
alcol**

1) Séguense os pasos da nomenclatura xeral.

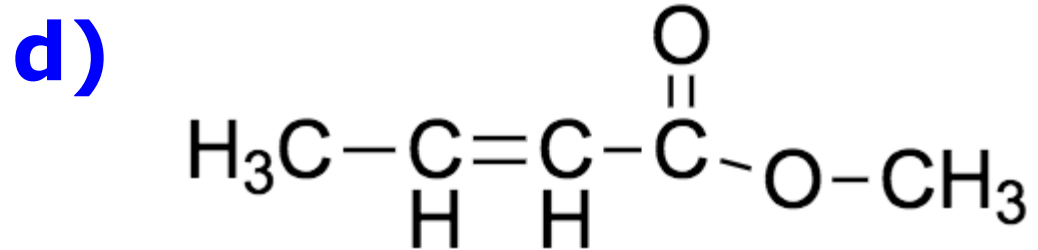
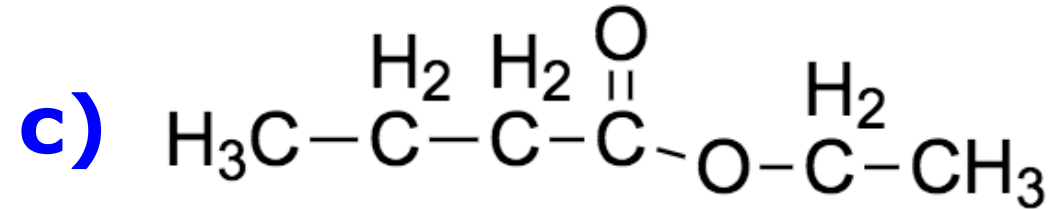

propanoato de etilo

EXERCICIOS

a) Benzoato de metilo

b) Metanoato de propilo

COMPOSTOS NITROXENADOS

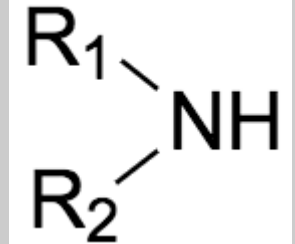
AMINAS (-AMINA)

1a) Derivan do amoníaco NH_3

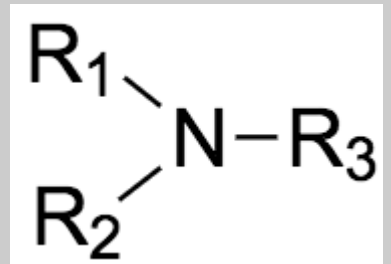
1b) Son primarias se substitúen **1 H** por **1 radical**

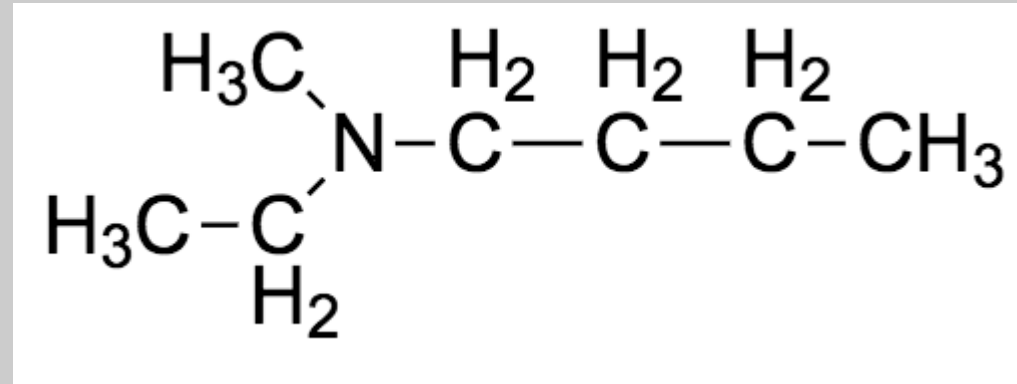
1c) Son secundarias se substitúen **2 H** por **2 radicaís**

1d) Son terciarias se substitúen **3 H** por **3 radicaís**

2) Se os substituíntes son distintos, escóllese o de maior número de átomos para nomear a amina, antepoñendo aos outros a letra N e nomeándooos por orde alfabética

N-etil-N-metilbutanamina

EXERCICIOS

a) Trimetilamina

b) N-metilpropilamina

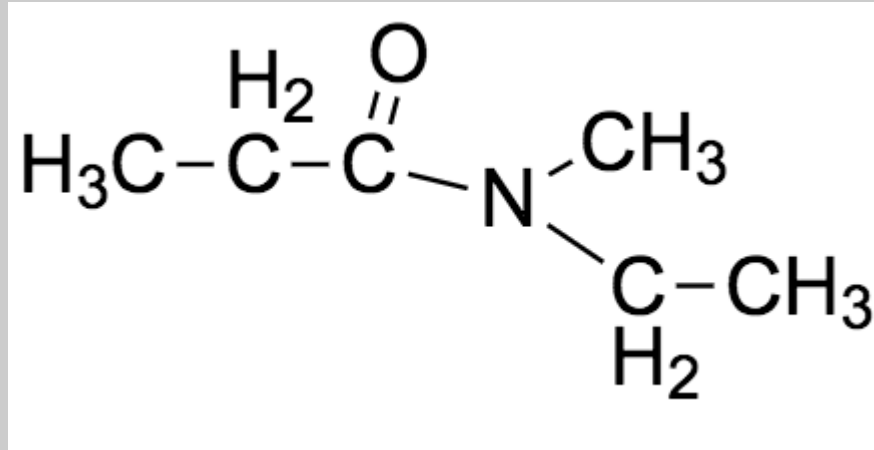
c) $(\text{CH}_3\text{CH}_2)_3\text{N}$

d) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{N}(\text{CH}_3)_2$

AMIDAS (-AMIDA)

**Son derivados de ácidos orgánicos nos
te quemos substituído o -OH por unha
amina 1ª, 2ª ou 3ª. Dando amidas 1ª, 2ª
ou 3ª.**

1) Séguense os pasos da nomenclatura xeral.

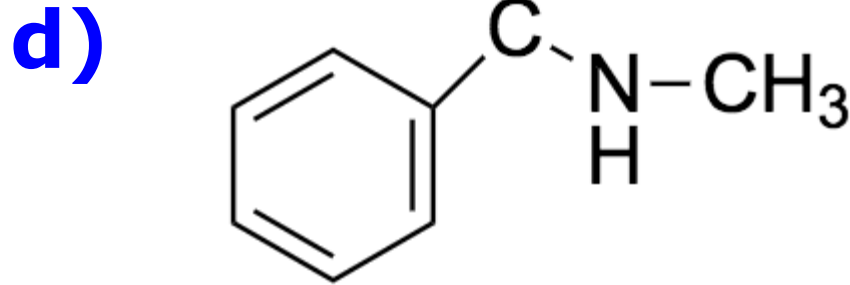
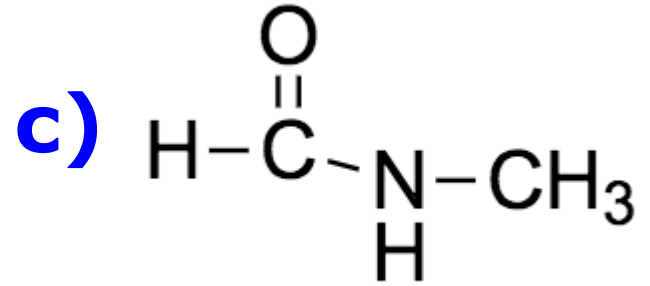
N-etil-N-metilpropanamida

EXERCICIOS

a) N-etilpropanamida

b) 3-metilbutanamida

NITROCOMPOSTOS

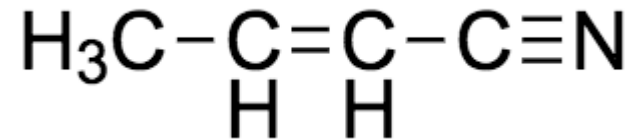
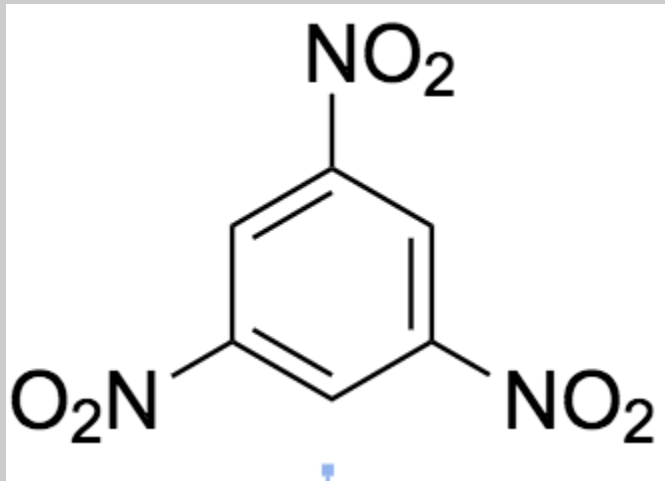
-NO₂ (**Nitro-**)

NITRILOS

(**Ciano-**
-nitrilo)

1) Séguense os pasos da nomenclatura xeral.

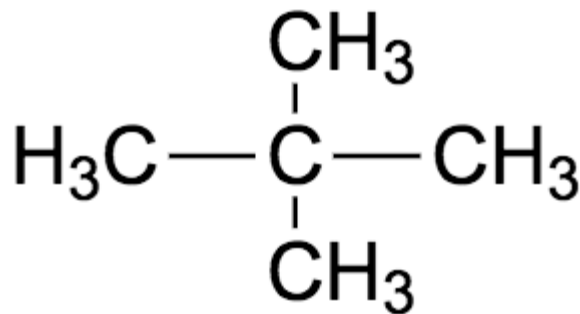
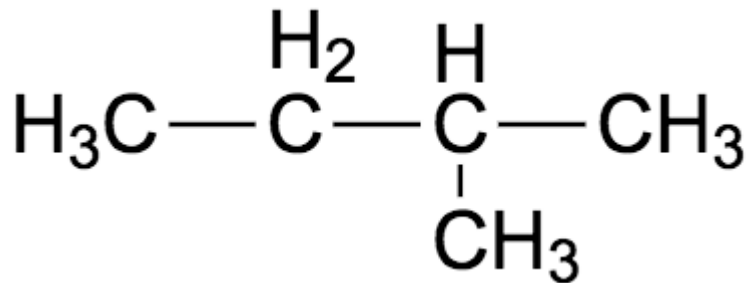
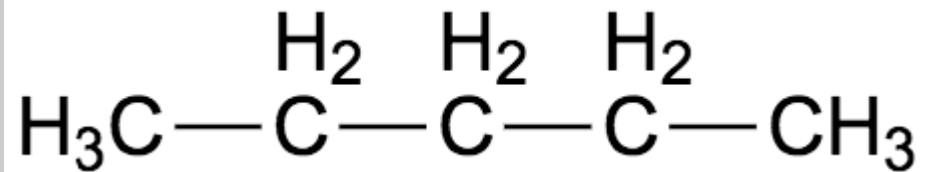
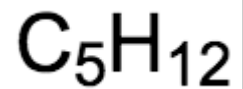

2-butenonitrilo

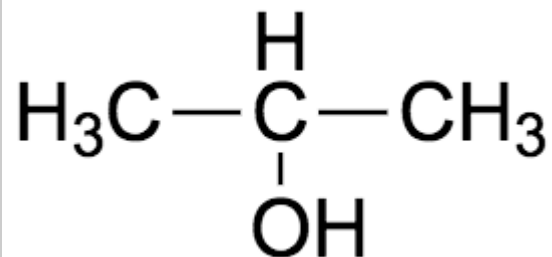
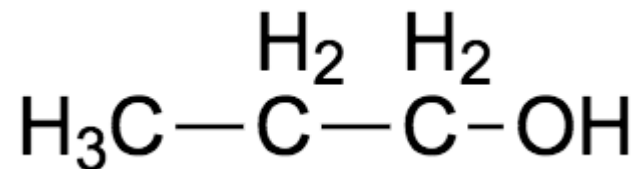
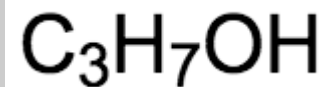
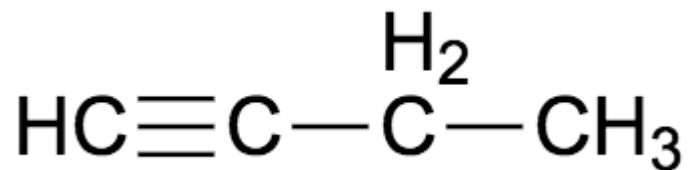
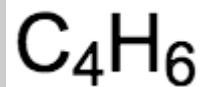
1,3,5-trinitrobenceno

ISOMERÍA ESTRUTURAL

1) DE CADEA:

2) DE POSICIÓN:

3) DE FUNCIÓN:

